

kasztelana gnieźnieńskiego, Jan (1504 † przed 1520 r.) na Woli i Zalem, tenutarjusz Zbyszewa, Strachonia Starego v. Wielkiego, Strachonia Małego v. Strachońka etc., kolejno cześnik (od 1511 r.) i stolnik dobrzyński (1515), wreszcie kasztelan słoński (1520), pisali się też Wolskimi z Woli⁵⁾.

Synowie tego Jana Dz. z Woli v. Wolskiego i Doroty z Markowa — Sędziwój Dz. z Woli (1520-67), łowczy dobrzyński i Wincenty Dz. z Woli (1520-68), kasztelan słoński (od 1536), a następnie dobrzyński (od 1539), dziedzice Żalego (par. żalska pow. rypiński) w połowie XVI w. stale piszą się Żelskimi⁶⁾. Od nich idą Żalscy v. Żelscy herbu Ogończyk. Gałęzią Żelskich byli Sokółowscy z Sokółowa (par. dulska pow. rypiński), potomkowie Feliksa Żelskiego (1546-68), jednego z synów Wincentego Żelskiego, kasztelana dobrzyńskiego. Ten Feliks Żelski, dziedzic części Sokółowa i Dulska, w połowie XVI w. zaczął się pisać Sokółowskim⁷⁾.

Resztę genealogicznych szczegółów o rodzinie Dz. podajemy w dopisku⁸⁾.

⁵⁾ Bobr. ziem. oblig. f. 19. Metr. Kor. XVI, 237 i 238; XV, 48; XX, 274; XXIV, 144 i 268; XXVI, 44, XXVIII, 151, XXIX 16; XXXIV, 180 i 291.

⁶⁾ Metr. Kor. XXXIV, 291; XXXIX, 744; XL, 153; XLIX, 97; LI, 81; LIV, 314; XLVIII, 610 i 791; LI, 172; LVII, 78; LXI, 176; LV, 39 i 54. Gr. bobr. I, 23, 24, 27, 94, 95, 128, 194, 205, 221, 223, 224, 294, 295, 340, 357, 358, 493, 500-504, 521, 558, 605, 606, 691, 839, 842, 861, 870, 887, 888, 890, 904, 1004, 1189, 1276, 1277, 1285, 1359, 1360, 1264; II, 1, 2, 20, 21, 83, 91, 149, 280, 295, 327, 328, 352, 406, Wyk. pob. Bobr. ziem. oblig. f. 15, 22, 23. Tylko w jednej zapisce z 1547 r. (Gr. bobr. I, 1285) łowczy Sędziwój, dziedzic Woli i Bogucina figuruje jako Sędziwój z Woli, t. j. Wolski. Inna zapiska z 1546 r. (l. c. 839) kasztelana Wincentego nazywa Żelskim z Działynia.

⁷⁾ Metr. Kor. LV, 39 i 54. Gr. bobr. t. II, 12, 130, 194, 226, 227, 229-231, 340, 355. Wyk. pob. Por. Sokółowscy herbu Ogończyk.

⁸⁾ Mikołaj Dz. z Dz. (1472 † przed 1498 r.), zapewne brat rodzony Piotra z Woli v. Wolskiego, kasztelana słońskiego (Metr. Kor. XXVIII, 151), tenutarjusz Czernikówka w ziemi dobrzyńskiej i innych królewskich na Kujawach, dworzanin królewski (1472), kasztelan dobrzyński (1479), wojewoda inowrocławski (1484), starosta brodnicki (1487), z żony Febronji z Danaborza (1498-1503), którą pewna zapiska Metryki koronnej z 1503 r. (l. c. LXXX, 277) mylnie nazywa wdową po wojewodzie pomorskim, staroście dobrzyńskim, spłodził dwie córki Annę († przed 1517 r.) za Łukaszem de Allen, starostą rogozińskim i Małgorzatę (1513-19) za Stanisławem Szreńskim, wojewodą plockim, w 1513 r. już wdowę, oraz syna Mikołaja, sukcesora siostry Anny (Metr. Kor. XII, 105; XII, 110; XIII, 14; XIII, 2; XIV, 143 i 370; XIV, 94, 95, XIV, 187; XVII, 167 i 182; XXVI, 207 i 208; XXIII, 134; XXIX, 495; XXXI, 416; XXXV, 407; XXXVII, 146). Ten ostatni (1498 † 1545), dziedzic na Klonowie w ziemi dobrzyńskiej, wojownik, starosta brodnicki, dobrzyński (1510) i brat-

jański, tenutarjusz licznych dóbr na Kujawach, w prowincji pruskiej i Zbyszewa i Strachonia w ziemi dobrzyńskiej, dworzanin królewski (1507), podkomorzy ziemi dobrzyńskiej (od 1510), kasztelan chełmiński (1530), wreszcie wojewoda pomorski (1544) z żony Małgorzaty (1513-35) z Białej v. Kalteborne, córki Jana Foglera de Kalteborne v. ze Studzianej Wody, miał jedenaścioro dzieci: sześć córek — Annę, Febronję, Eufrozinę (1541-4), żonę Mikołaja Radziejowskiego, wojewodzica plockiego, dworzanina królewskiego, chorążego sochaczewskiego, tenutarjusza mszczonowskiego, Katarzynę, Zofję (1541-59) za Stanisławem Garnyszem, podstolim krakowskim, Jadwigę i pięciu synów — Jana, Michała, Rafała, Pawła i Andrzeja (Metr. Kor. XVII, 167 i 182; XX, 261; XXIII, 119; XXIV, 268 i 299; XXVI, 265; XXIII, 151; XXIX, 142; XXXIII, 257; XXXIV, 196; XXXIV, 19, 287, 311 i 354; XXXIV, 260; XXXV, 230 i 407; XXXVI, 414; XXXVII, 58 i 146; XXXVII, 59; XXXVIII, 799; XXXIX, 734; XL, 182 i 183; XL, 136; XLII, 29; XLIII, 195; XLIV, 925; XLV, 316; XLVI, 133; XLVIII, 527, 604, 615; XLIX, 194; L, 51, 66, 169, 356, 490; LI, 69 i 105; LXIII, 91; LXV, 134; LXV, 385; LXVIII, 102, 104, 178; LXIX, 110; LXXIV, 96; LXXX, 277. Bobr. ziem. oblig. f. 22, 23. Gr. bobr. I, 252, 253, 260, 500-502, 742-745, 910, 911, 951, 952, 995, 1006, 1055, 1164-1166). Z synów Mikołaja, wojewody pomorskiego, Andrzej, podkomorzy ziemi dobrzyńskiej (1544), tenutarjusz królewskiej na Kujawach, wraz z żoną Katarzyną Choczeńską dziedzic na części Kościoła na Kujawach, zmarł w 1545 r. (Metr. Kor. LXX, 410, 422. Gr. bobr. I, 272, 273, 500-502). Syn podkomorzego Andrzeja, Mikołaj (1545-67) wraz z bratem Wojciechem (1545-7) i siostrami Frozjaną (1545-7) i Anną (1545-7) posiadał (1547) część w Mazowszu, a sam dziedziczył (1564-7) na Zembowcu i Bobrowie (Gr. bobr. I, 657, 658, 1055, 1071, 1077, 1080-1084, 1176, 1177; II, 245 Wyk. pob.). Drugi syn wojewody pomorskiego Mikołaja Jan (1533-67), jak się zdaje żonaty z Elżbietą Wilkanowską, córką Zbigniewa, dziedzic części w Mazowszu, podkomorzy ziemi dobrzyńskiej (1533), miecznik chełmiński (1544), starosta bratjański, kasztelan elbląski (od 1545), chełmiński (1547), wojewoda pomorski (1552), chełmiński (1557), w dwóch zapiskach Metryki koronnej z 1563 r. (l. c. XCIII, 444, 445) mylnie nazwany Mikołajem, wojewodą chełmińskim, wreszcie (1567) wojewoda brzeski (Metr. Kor. XLVIII, 604; L, 490; LXIX, 153; LXXIII, 109; LXXIV a, 27; LXXX, 168; XC, 243. Gr. bobr. I, 307-309, 500-502, 528, 529, 657, 658, 846, 847, 910, 911, 951, 952, 995, 1006, 1055, 1071, 1077, 1080-1084, 1164-1166, 1176, 1177; II, 76, 77. Wyk. pob.), miał syna Jana, który w 1538 r. został miecznikiem ziemi dobrzyńskiej (Metr. Kor. LV, 60). Zapewne ten sam, a nie inny Jan, administrator starostwa brodnickiego, zmarł w 1545 r. (ibid. LXIX, 266). Zaznaczyć należy, że Metryka koronna z tego samego 1545 r. wymienia jeszcze Jana Dz., który z podkomorzego dobrzyńskiego został kasztelanem gdańskim (ibid. LXIX, 109). Jest to dziwna jakaś zagadka, której nie wyjaśnia przypuszczenie (Boniecki), że Mikołaj Dz. wojewoda inowrocławski, prócz syna Mikołaja miał jeszcze drugiego syna Jana, podobno kasztelana chełmińskiego, ojca również Jana, miecznika chełmińskiego (?), albowiem podkomorzym ziemi dobrzyńskiej po zmarłym w 1545 r. Andrzeju Dz. został Jan Lasocki, wojski nurski. Temu ostatniemu przez pewien czas bezskutecznie przeszkadzali do objęcia urzędu Mikołaj Dz. wojewoda pomorski wraz z synem Janem, wówczas miecznikiem dobrzyńskim, który wtenczas podkomorzym dobrzyńskim już

nie był i widocznie przed laty zrezygnował z tego urzędu. A może jest to zwyczajna omyłka co do imienia kancelarji koronnej, która, nawiasem mówiąc, stale przekręcała nawet nazwiska i nazwy wsi w całej Polsce do tego stopnia, że nadawała im częstokroć nie polskie, a nawet wcale nie aryjskie brzmienie. Takich kilka lapsus całami co do imion, nazwisk i godności, popełnionych przez vicescribów, znalazłem również w księgach grodzkich bobrownickich. Rafał Dz. (1545-69), trzeci syn wojewody pomorskiego Mikołaja, na zamku i mieście Brodnicy (1553) i Sobiesierzynie w ziemi michałowskiej (1567), starosta brodnicki (1545) i kowalski (1559), był od 1559 r. kasztelanem brzeskim (Metr. Kor. LXIX, 266; LXXI, 199, 248, 249; LXXIV, 90; LXXVI, 239; LXXVIII, 362; LXXX, 358; LXXXII, 128; XCIII, 272; CI, 292. Gr. bobr. I, 657, 658, 910, 911, 951, 952, 995, 1006; 1055, 1071, 1080-1084, 1164-1166, 1176, 1177; II 244. Wyk. pob.). Paweł Dz. (1545-69), czwarty syn wojewody pomorskiego Mikołaja na całym Dz. i części Rębiechy w pow. lipnoskim (1564-8), starosta nowonieszawski (1567), żonaty z Krystyną N. (1567), również zasiadał w senacie, jako kasztelan słoński (Metr. Kor. LXXI, 306; XCIX, 220; XCIX, 460; CI, 279 Gr. bobr. I. 657, 658, 910, 911, 951, 952, 995, 1006, 1055, 1071, 1077, 1080-1084, 1164-1166, 1176, 1177; II, 83, 84, 149, 166, 174, 188, 189, 214-216, 231, 317, 322, 323, 339-344, 446-449. Wyk. pob.). I tutaj widzimy nieścisłość Metryki koronnej. Według tej ostatniej Paweł Dz. postąpił w 1565 r. z kasztelanji słońskiej na dobrzyńską (l. c. XCIX 220). Tymczasem Metryka koronna (l. c. XCIX, 460) i kwity poborowe z następnego 1566 r. (p. w.) oraz akta grodzkie bobrownickie z 1567-8 r. nazywają go stale kasztelanem słońskim, dobrzyńskim zaś kasztelanem był jeszcze wówczas Wincenty Żelski (por. Żelscy). Dopiero Metryka koronna z 1569 r. znów wymienia Pawła jako kasztelana dobrzyńskiego, którym mógł zostać oczywiście tylko po śmierci Żelskiego, o którego rezygnacji z kasztelanji dobrzyńskiej nie nie wiemy. (Por. Żelscy). Michał Dz. (1545-68), piąty syn Mikołaja na Stalmierzu, Liciszewach, Kijaszkowie, Kijaszkowcu, Klonowie i częściach Dąbrówki, Rembiechy i Wielkiego w par. działynskiej (1564-8), żonaty z Teodorą v. Fiedorą Bohuszówną (1563-8), wdową po Mikołaju Trzebuchowskim († 1563), kasztelanie gnieźnieńskim, podkomorzym królewskim, burgrabi krakowskim, staroście brzeskim, belzkim, rogozińskim i lelowskim, był miecznikiem (1546-8), a następnie (1564-8) starostą ziemi dobrzyńskiej t. j. bobrownickim, i podkomorzym (1566-7) ziemi chełmińskiej (Metr. Kor. LXXIV, 96; XCVII, 27, Gr. bobr. I, 657, 658, 951, 952, 995, 996, 999, 1000, 1006, 1015, 1055, 1071, 1077, 1080-1084, 1097, 1098, 1130, 1134, 1135, 1164-1166, 1168, 1176, 1177, 1364; II, 20, 27, 46, 53-56, 83-85, 97, 98, 123, 124, 140, 141, 155, 188, 189, 192, 198, 214-216, 221-224, 239, 310-312, 317, 319, 336, 339-344, 346, 428. Wyk. pob.). Wykazy poborowe 1564 r. wymieniają jeszcze Piotra Dz., dziedzica części w Chalinie.

42. DZIERZYŃSCY v. DZIERZEŃSCY z Dzierzna¹⁾ (*par. świdziebieńska pow. rypiński*, drobna szlachta.

Na Dz. w 1531-68 r., prócz właściwych Dz. herbu niewia-

¹⁾ W połowie XVII w. Dzierzno Kożuchowo i Dzierzno Ziemiańskie (Bobr. ziem. wpis.).

domego, przydomku *Mantyka v. Mantyczka*²⁾, którzy założyli w obrębie Dz. folwark zwany dzisiaj Mantyki, dziedziczą Guzowscy herbu Junosza, przydomku *Wędką* lub bez przydomków, z Guzowa w pow. sierpskim³⁾, i Chraplewscy v. Chraplewscy zapewne herbu Kolumna⁴⁾ z Chraplewa w pow. poznańskim⁵⁾. Dwie ostatnie rodziny również piszą się Dzierzyńskimi.

Ogółem źródła wymieniają 7 Dz.

²⁾ Jan Mantyka v. Mantyczka (1535-46) oraz synowie jego Stanisław Mantyka (1546-7), Wojciech (1546-65) i Jakób (1546-65) Dz. dziedziczyli na częściach w Dz. (Gr. bobr. I, 981, 982, 1092, 1094, 1228. Wyk. pob.).

³⁾ Boniecki zapewne mylnie wyprowadza z tego Guzowa Guzowskich Jastrzębców. W 1531-78 r. na Guzowie siedzą tylko Guzowscy herbu Junosza, jedni z Rościszewskimi, Rzeszotarskimi i Bądzyńskimi (Rpis Wittyga). Wit Guzowski v. Dzierzyński (1535-4...), Jakób Guzowski (1535-4...), Piotr Guzowski (1547) i Jan Guzowski v. Dzierzyński Wędką (1538-65) posiadają zagrody w Dz. (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 1033 i 1323). Dzisiaj nieistniejący folwark Guzów, który w połowie XVII w. należał do parafji księskiej i stanowił podówczas wraz z Wierchownią i Sankowem (dzisiaj Szykówko) jedną całość (Wyk. pob. 1663 r. Arch. Kom. Sk. t. 150), został zapewne założony przez Guzowskich.

⁴⁾ Paprocki, Boniecki.

⁵⁾ Andrzej Dzierzyński v. Chraplewski v. Chraplewski, żonaty z Zofją N., posiada w 1564-8 r. część w Dz. (Gr. bobr. II, 366, 397. Wyk. pob.).

G.

43. GEMBARTOWIE v. GĘBARTHOWIE¹⁾ herbu Jastrzębiec (Łazęki)²⁾, zamożna rodzina szlachecka. Pisali się, a zapewne i wyszli z Kamienicy w *par. i pow. dobrzyńskim*.

Nazwisko G. pochodzi od przezwiska ich przodka (Gębart—ten co gębuje), zapewne tego samego G., którego pod 1424 r. wymieniają akta kapituły kujawskiej³⁾.

Niektórzy G. od swej wsi Sokolowa w pow. konińskim pisali się w połowie XVI w. *Sokołowskiemi*⁴⁾.

¹⁾ W źródłach też Gambarth, Gąmbarth, Gambard, Gebarth.

²⁾ Paprocki, Boniecki. ³⁾ Monum. medii aevi XVIII t. III cz. I Nr. 480.

⁴⁾ Hieronim Gębart z Kamienicy († pomiędzy 1540 i 1543 r.), dziedzic Kamienicy, Michałkowa, Wierzbnicy z lasem Czarnkowa, części Bądkowa (w wykazach poborowych Bądkowo Gębartowe v. Bądkowo-Gębarty), Winnicy Wielkiej i Malej, z żony N. N. dziedziczki Sokolowa i Sokolówka w pow. konińskim, Krzyszkowic, Woli i Kożuszkowa na Kujawach, spłodził cztery

Pieczęć z 1565 r. Wojciecha G. z Kamienicy na Bądkowie, Michalkowie i Wierzbnicy Wielkiej⁵⁾, bardzo uszkodzona, wyobraża herb Jastrzębiec.

córki: Elżbietę (1532-47) za Marcinem Głowińskim, Annę (1532-47) dziedziczkę Woli i Kożuszkowa za Jakóbem Moszczeńskim, stolnikiem ziemi dobrzyńskiej, Zofję (1532) i Katarzynę (1532) oraz dwóch synów: Jana Sokołowskiego († przed 1537 r.), żonatego z Katarzyną z Grabi herbu Pomian i Tomasza G. (1543-8) z Kamienicy v. Sokołowskiego. Jan Sokołowski miał syna Wojciecha G. v. Sokołowskiego. Ten Wojciech G. (1537-67) pisał się również z Kamienicy i posiadał w 1564-7 r. odziedziczone po ojcu i stryju Tomaszu Bądkowo, Michalkowo i Wierzbnicę Wielką w ziemi dobrzyńskiej oraz Sokołowo i Sokołówko w pow. konińskim (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 364, 447-452, 456, 756, 757, 861, 883, 896, 904, 1154, 1174-1176, 1203-1205, 1301-1303, 1335-1344, 1383, 1384; II, 98, 207, 208. Pawiński. Źródła dziejowe t. XII str 240). Innych G. źródła nasze nie wymieniają.

⁵⁾ Arch. Kom. Sk. t. 57 Nr. 8.

44. GIŻYŃSCY v. GIZIŃSCY¹⁾ z Giżynka v. Gizinka v. Gizina (*par. ruska pow. rypiński*), drobna szlachta częstkowa i zagrodowa.

Prócz G. herbu Dołęga²⁾ którzy być może pochodzą od Jakóba Mazowieckiego Podkonicza v. Wilka (1543-68), notorycznego Dołęgi, żonatego z Anną G. (1545-67), dziedziczką części w G., córką Wojciecha Jartka z G. (1535-4...) ³⁾ na G. za ostatnich dwóch Jagiellonów dziedziczą:

1) G. przydomku *Jartek i Mnich*, prawdopodobnie gałęź Jarzyczewskich v. Jarzewskich herbu Paprzyca z Jarzyczewa v. Jarzewa w par. karnkowskiej pow. lipnoskim⁴⁾, a więc jednego pochodzenia z Lubowskiemi z Lubowca (*par. krostkowska pow. lipnoski*)⁵⁾ i gałęzią Jarzewskich Zlewodzkieimi z Zlewód (*par. zadusznicka pow. dobrzyński*)⁶⁾;

¹⁾ W źródłach również Giezińscy, Giszińscy, Gizeńscy, Giszynscy.

²⁾ Pawliszczew. Herbarz rodzin szlacheckich Królestwa Polskiego.

³⁾ Gr. bobr. I, 573; II, 40-42, 58, 367, 368, Wyk. pob. Por. Mazowieccy.

⁴⁾ Jan Jartek z G. (Jarzewski ?) był ojcem Andrzeja G. Mnicha (1513 † pomiędzy 1526 i 1529), ten zaś ostatni z żony Doroty (1513-1536), córki Piotra Dołęgi z Kamieni 2 v. Bartłomiejowej Babeckiej (1535) spłodził Barbarę (1530-47), Wojciecha (1530-47) i Bartłomieja Mnicha (1530-67) G. Bartłomiej w 1567 r. nie siedzi już na G. Córka innego Wojciecha G. (1535-4), również używającego przydomku Jartek, Anna (1545-67) była żoną Jakóba Mazowieckiego Podkonicza z Mazowska i G. (Gr. bobr. I, 157, 177, 178, 571-573, 614, 636, 937-946, 1123-1125; II, 40-42, 58, 221, 367, 368. Wyk. pob.).

⁵⁾ Mateusz Lubowski (1545-7), pleban w Chalinie, był stryjecznym dziadem (sc. z linii ojczystej) Trojana (1538-47), Mateusza (1540-47), Wojciecha

2) G. przydomku *Sterna v. Styrna i Sternicz*, herbu niewiadomego, od których, jak należy sądzić, idą Wieliccy Sternowie z Wielkiego (*par. działuńska pow. lipnoski*)⁷⁾;

3) G. przydomku *Nosal* herbu (?), zapewne jedni z Wojnowskimi v. Stalmirskimi Nosalami herbu (?) z sąsiedniego Wojnowa (*par. ruska*) i Stalmierza v. Stanimierza (*par. mazowiecka pow. lipnoski*)⁸⁾.

Do jednej z wymienionych rodzin G. musiały należeć dwie rodziny używające przydomku *Giza, Gizik i Gizicz* mianowicie Bęklewscy z Bęklewa (*par. mokowska pow. dobrzyński i Ligowscy z parafjalnej wsi Ligowa w pow. lipnoskim*)⁹⁾.

Cibora (Ścibora) Pinińskiego (herbu Jastrzębiec ?) z Pinina (1530-45) w par. żalskiej pow. rypińskim, żonatego z Anną G., dziedziczką części w G. (1536-42)¹⁰⁾, niektóre wykazy poborowe z lat 1531-41 nazywają Gizińskim.

(1545-65) i Łukasza (1545-47) Strączków Jarzewskich, braci rodzonych, zapewne synów Jana Strączka z Jarzyczewa (1539-40), dziedziców części w Gizinie v. Gizinku (1547), odziedziczonych po rodzicach (Gr. bobr. I, 689, 1123-1125. Wyk. pob.). Z nich Trojan Strączek prócz tego posiadał w 1538-47 r. część w Jarzyczewie, Wojciech w 1564-5 siedział na zagrodzie w Brzeskach, a Mateusz figuruje w wykazie poborowym 1540 r., jako szlachcic zagrodowy pow. dobrzyńskiego (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 235, 613, 614, 642-644, 689, 871, 923, 936, 974-977, 1212, 1281). Bratem tych Strączków nie rodzonym był Bartłomiej Jarzewski (1543-65), z Jarzyczewa (Gr. bobr. I, 47, 48, 92, 458, 613, 614, 642-644, 689, 981, 1063-1065), który w 1565 r. wraz z Walentym Jarzewskim z Jarzyczewa pieczętuje się Paprzycą (Arch. Kom. Sk. t. 57 Nr. 1261).

⁶⁾ Jarzewscy i pochodząca od nich gałęź Zlewodzkiei pieczętuje się Paprzycą (Arch. Kom. Sk. t. 57 Nr. 1261 i t. 58 Nr. 957). Por. Jarzewscy i Zlewodzczy.

⁷⁾ Stanisław G. Sterna (1525-46), brat rodzony Anny, żony Cibora Pinińskiego z G. (1536-42) i Doroty żony Bartłomieja Radomińskiego, zwanego Konstantym, (1530-42), z żony Małgorzaty N. (1525-4...) miał syna Jakóba G. Sterne v. Sternicza (1525-68), żonatego z Dorotą (1546), córkę Marcina Bocheńskiego (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 157, 177, 178, 574, 613, 614, 622-624, 689, 770, 771, 871, 936-946, 972, 974-977, 1139, 1140, 1157, 1158, 1202, 1203, 1212, 1259, 1260, 1280, 1281, 1361, 1362; II, 82, 87, 132, 133, 340). Por. Wieliccy z Wielkiego w par. działuńskiej.

⁸⁾ Piotr G. Nosal (1535-47), Marek G. Nosal (1545-65) : Stanisław G. Nosal (1545-67), ojciec Jarunta G. (1545), posiadali części w G. (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 571-573, 642-644, 711, 755, 756, 871, 952, 1259, 1361; II, 132, 133. Por. Stalmirscy i Wojnowscy.

⁹⁾ Wykazy poborowe wymieniają Jana Ligowskiego Gizę (1541) z Ligowa oraz Andrzeja Gizę v. Gizika v. Gizicza (1531-4...) i Jana Gizika (154...) Bęklewskich z Bęklewa.

Wojciech Błażk v. Błażkowiec Szczutowski (1535-47) herbu niewiadomego syn Marka Błażkowieca Szczutowskiego (1535 — nie żyje 1547), szlachcic zagrodowy w Szczutowie (par. płońska pow. rypiński) i G., a brat (rodzony ?) Jana Błażkowieca Szczutowskiego (1545-6), w kilku zapiskach sądowych figuruje też, jako Giziński¹¹⁾.

Jedyna pieczęć G. na kwiecie poborowym z 1565 r. Jakóba G. Sterny¹²⁾ jest zupełnie zniszczona.

Źródła wymieniają kilkunastu G.

¹⁰⁾ Gr. bobr. I, 571, 572, 937-946. ¹¹⁾ Wyk. pob. Gr. bobr. I, 613, 614, 952, 953, 1088, 1089. ¹²⁾ Arch. Kom. Sk. t. 57 Nr. 776.

45. GŁĘBOCCY v. GLEMBOCCY herbu Junosza z Głębooczka v. Glembooczka (*par. chojeńska pow. rypiński*).

Niektórzy Łochoccy Junoszowie z Łochocina (par. chełmińska pow. dobrzyński), dziedzicząc w pierwszej połowie XVI w. na Głęboczku, pisali się Głębockimi. N. Glembocki z Łochocina, skarbnik ziemi dobrzyńskiej, zmarł w 1508 r. Nazwisko G. nie utrzymało się i zostało kilkadziesiąt lat później przez Łochockich zaniechane. Jedynie Katarzyna (1544), wdowa po Piotrze Łochockim v. Głębockim († przed 1543 r.) z Głęboczka i Niedźwiedzia, zapewne synu tego skarbnika G., oraz jej synowie Erazm (1544-67), Wojciech (1544-7) i Piotr (1544-68) Łochoccy z Głęboczka i Niedźwiedzia w niektórych aktach sądowych z 1544 r. figurują, jako Głęboccy²⁾.

Z nich Erazma Łochockiego v. Głębockiego, żonatego z Zofją, siostrą rodzoną Jakóba Czerskiego z Czernikówka, dwie zapiski sądowe z 1544 r. nazywają również Wojnowskim³⁾. Widocznie wówczas do niego należała część w Wojnowie (par. ruska pow. rypiński), granicząca z jego dziedzictwem w sąsiednim Ciepieniu⁴⁾.

¹⁾ Metr. Kor. XXIII, 223. ²⁾ Gr. bobr. I, 268 i 293. ³⁾ Gr. bobr. I, 458 i 461.

⁴⁾ Erazm Łochocki prócz otrzymanego w działach Niedźwiedzia, posiadał w 1547 r. część Steklinka, a w 1564-5 r. części w Steklinku, Kabnie i Ciepieniu, graniczącym z Wojnowem. Był w 1567 r. sędzią ziemi dobrzyńskiej (Gr. bobr. I, 258, 293, 433, 434, 458, 461, 464, 571, 1002, 1003, 1072, 1084, 1085, 1150-1152, 1170-1174, 1211, 1212, 1263, 1333, 1359, 1360, 1373, 1374; II, 18 i 19, Wyk. pob.).

46. GŁODOWSCY herbu Dąbrowa¹⁾ z Głodowa pod Lipnem (*par. wierzbicka pow. lipnoski*).

Wbrew twierdzeniu Paprockiego, że stanowili dom starożytny

¹⁾ Paprocki.

w ziemi dobrzyńskiej, zapewne niezbyt dawnymi czasy przybyli z Mazowsza²⁾. Za Zygmunta Starego dziedziczą na G., Mazowszu i Głowie oraz trzymają w zastawie półtrzeciej włóki w Lasotkach. W drugiej połowie XVI w. zupełnie głucho o G., z których rąk wyszło G. Oprócz Piotra G. (1521 — nie żyje 1545) z G. i Mazowsza, żonatego z Anną (Mazowiecką ?), który w aktach grodzkich bobrownickich 1543-5 r. i wykazach poborowych 1538-4... r. figuruje najczęściej jako Mazowiecki³⁾, źródła wymieniają jedynie Barbarę G. (1543-1546), córkę Wojciecha (nie żyje 1543)⁴⁾.

Bartłomiej Barana Dębskiego herbu Junosza (1543 + 1566) z Dębska w pow. bielskim, dziedzica części w G., Mazowszu i Paskowie, żonatego z Jadwigą Sumińską, córką Andrzeja, współdziedziczką Sumina, Nowogrodu Sumińskich, Włęcza, Witoważa, Mieni, Tupadeli i Olesna, współtenutarjuską Ciołuchowa, akta grodzkie bobrownickie z lat 1543-7⁵⁾ nazywają też Głodowskim, Mazowieckim, Sumińskim i Ciołuchowskim⁶⁾.

²⁾ Ani heraldycy, ani źródła nie podają żadnej innej rodziny herbu Dąbrowa, pochodzącej z ziemi dobrzyńskiej. Z współklejnotników G. kwitnęli w ziemi dobrzyńskiej Łosiowie, przybysze z Mazowsza dość świeżej daty.

³⁾ Bobr. ekstr. i tar. t. I. Wyk. pob. Gr. bobr. I, 46, 210, 211, 307-309, 489.

⁴⁾ Gr. bobr. I, 77, 93, 100-105, 138, 139, 172, 213, 141, 279, 382-384, 393, 394, 469, 896-898.

⁵⁾ Gr. bobr. I, 45, 60, 78-80, 82, 93, 96, 103, 104, 143, 146, 181, 232-234, 241, 243, 245, 252, 253, 260, 292, 356, 357, 391, 452, 488, 545, 624, 625, 695, 711, 739, 815, 824, 896-899, 910, 911, 925, 951, 995, 1013, 1014, 1055, 1059, 1071, 1080, 1081, 1085, 1164-1166, 1183, 1184, 1192-1198, 1201, 1202, 1210, 1211, 1215, 1216, 1219, 1225, 1226, 1236, 1237, 1255, 1283, 1284, 1287, 1288, 1292, 1294, 1296-1299; II, 22, 23, 149, 177, 178, 338, 341. Wyk. pob. Metr. Kor. LXVII, 181. Córka Bartłomieja Dębskiego — Jadwiga (1567-8) z G. była za Maciejem Żelskim z Bogucina (l. c.).

⁶⁾ W 1564-5 r. posiada on jedynie części Sumina i Nowogrodu i pisze się tylko Dębskim (Wyk. pob.). W 1565 r. pieczętuje się Junoszą z własnymi literami B. D. (Arch. Kom. Sk. t. 57 Nr. 992).

47. GŁOWCZYŃSCY herbu Dołęga (?) z Głowczyzna pod Dobrzyniem (*par. i pow. dobrzyński*) przydomku Wisk i Wiskowicz, szlachta zagrodowa.

Tomasz i Marcin G. Wiskowie używają w 1566 r. pieczęci »własnej« z herbem Dołęga i literami J. R.¹⁾ Czy to była rzeczywiście pieczęć własna Wisków G., czy też pożyczona przez nich do różnie od sąsiada lub krewnego, pieczętującego się innym herbem orzec nie sposób.

¹⁾ Arch. Kom. Sk. t. 59 Nr. 497.

Niektórzy G. Wiskowie, dziedzicząc w połowie XVI w. na Kamieniach Kotowych (par. tłuchowska pow. dobrzyński) pisali się też Kamięńskimi²⁾.

Źródła wymieniają 9 G.³⁾.

²⁾ Mateusz G. Wisk (1531 ÷ 1547) nabył w 1544 r. od Mikołaja Kamięńskiego Sobienia, Antoniego Jasięńskiego Maternicza i jego żony Elżbiety części w Kamieniach Kotowych (Gr. bobr. I, 310, 332, 333). Z pomiędzy kilku synów Mateusza, dziedziców części w G. i Kamieniach Kotowych, Jakób Wiskowicz z Kamieni Kotowych (1547) pisał się Kamięńskim (Gr. bobr. I 1239), inni zaś Głowczyńskimi.

³⁾ Mateusz G. Wisk z G., nabywca części w Kamieniach Kotowych (p. w.), brat rodzony N. Wylazłowskiej Duszociny z żony Małgorzaty N. spłodził synów Jana, Tomasza, Jakóba i Marcina G. Wiskowiczów, dziedziców części w G. i Kamieniach Kotowych. Z nich Jan G. Wiskowicz (1543-7), żonaty z Katarzyną Trzczińską, otrzymał w 1543 r. na mocy darowizny od swego teścia Pawła Trzczińskiego Czajki część w Trzciance. Jakób G. Wiskowicz (p. w.) pisał się Kamięńskim. Tomasz G. Wiskowicz (1547-68) sprzedał w 1567 r. swoją część w G. Wojciechowi Żółtowskiemu z ziemi płockiej, a część w Kamieniach Kotowych Wojciechowi Skibickiemu v. Kamięńskiemu. Trzymał w 1567 r. część w G. od włodarza Jana Lasockiego. Marcin G. Wiskowicz (1564-8), przez części w G. i Kamieniach posiadał zastaw w Wylazłowie. Żona jego Elżbieta Brzezińska nabyła w 1567 r. od swego brata rodzonego Feliksa Brzezińskiego Kopcia część w Turzy Wielkiej, Kacper G. Wiskowicz (1546-68), być może również syn Mateusza Wiska, posiadał cząstkę w Kamieniach, a Paweł (1544), Bartłomiej (1545) i Mateusz (1564). G. Wiskowie-czastki w G. (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 3, 4, 5, 30, 31, 75, 230, 232, 262, 304, 305, 327, 331-333, 514, 532, 711, 769, 780, 846, 848, 863, 854, 1048, 1051, 1052, 1120, 1239, 1240, 1254, 1255; II, 87, 88, 113, 114, 131, 138, 139, 143, 277, 278, 282, 348, 350).

48. GŁOWIŃSCY v. GŁOWNIŚCY herbu Godziemba¹⁾ z Głowiny v. Głowina v. Głowni pod Dobrzyniem (par. i pow. dobrzyński). Zamożny ten ród szlachecki, pochodzący z Kujaw, osiadł w ziemi dobrzyńskiej już w XIV w.²⁾ Jan z G. z rodu Godziembów uczestniczył w 1434 r. w obiorze Jagiellończyka przez szlachtę dobrzyńską na tron polski³⁾. Marcin G. (1532-68) na G., Więclawicach i części Ruskowa w pow. dobrzyńskim oraz części Krzyżkowic na Kujawach, żonaty z Elżbietą, córką Hieronima Gębartą z Kamienicy, ojciec Stanisława (1567)⁴⁾, pieczętuje się w 1565 r. Godziembą z własnymi literami M. G.⁵⁾.

¹⁾ Paprocki.

²⁾ Berwold z Głowiny był w 1403 r. podczaszym dobrzyńskim (Piekośński, Roczn. her. t. II str. 16).

³⁾ Rzyszc. i Muezk. Kod. dypl. t. II Nr. 578.

⁴⁾ Gr. bobr. I, 9, 10, 84, 164-166, 249, 258, 259, 364, 412, 413, 455, 456.

551-554, 572, 594, 595, 627, 665, 695, 706-710, 721, 747, 749, 766, 767, 852, 861, 865, 866, 881-883, 892, 893, 895, 896, 1043, 1182, 1183, 1227, 1243, 1244, 1304, 1335-1343, 1353, 1354; II, 98, 114, 115, 157, 197, 288, 289, 329, 340
Wyk. pob.

⁵⁾ Arch. Kom. Sk. t. 57 Nr. 610. Oprócz tych G. źródła wymieniają jedynie Katarzynę (1518), żonę Mikołaja Karnkowskiego, tenurariusza Jankowa (Metr. Kor. XXXI, 70), Anne, zmarłą przed 1544 r. (Gr. bobr. I, 304) i Michała G. (Gr. bobr. 1567 r. t. II str. 241).

49. GODZISZEWSKY herbu Ogończyk z Godziszew (par. i pow. rypiński), wzmiankowanych w dyplomatach już w połowie XIV w.¹⁾ znani Paprockiemu, drobna szlachta. Niektórzy z nich noszą przydomek *Brodawka*.

Od przydomku *Goleń*, używanego według Paprockiego przez G.²⁾, mieli wziąć nazwisko *Golińscy v. Goleńscy*³⁾. Zaznaczyć jednak należy, że źródła archiwalne, będące podstawą niniejszej pracy, ani G. Goleniów, ani Golińskich nie wynieniają.

Zabokliccy herbu Gozdawa z Zaboklic w pow. przasnyskim⁴⁾ i Kęsiccycy v. Kasiccy herbu Abdank z Kęsic v. Kasic w pow. sierpskim⁵⁾, drobna szlachta, dziedzicząc w połowie XVI w. na częściach w G. pisali się też Godziszewskimi⁶⁾. Ci sami Kęsiccycy Abdankowie z Blina (par. goszczowska pow. rypiński) i Rętfińscy (par. płońska pow. rypiński) nazywali się również Blińskimi i Rętfińskimi⁷⁾.

Źródła z 1505-67 r. wymieniają kilkanastu G.

¹⁾ Marcin G. figuruje jako świadek w akcie z d. 13 stycznia 1346 r. na mocy którego Władysław ks. łęczycki i dobrzyński nadał Henrykowi z Kowalewa Płonne Małe (Bobr. ziem. oblig. f. 65 i 66).

²⁾ Paprocki Her. ryc. pol. wyd. Turowskiego str. 521.

³⁾ Ibid. Boniecki. Uruski. ⁴⁾ Rpis Wittyga. ⁵⁾ l. c.

⁶⁾ Mikołaj Kęsicki (1543-6) z Kęsic w pow. sierpskim, żonaty z Zofją Mianowską, córka Wojciecha i Barbary Godziszewskiej 2 v. Marcinowej Zaboklickiej, dziedziczką 6½ włók w G., od dziedzictwa swej żony pisze się Godziszewskim (Gr. bobr. I, 203, 204, 388, 422-429, 437-443, 915-918, 955-957). Marcin Zaboklicki z G. (1505-47), zwany Zaboklickiem, v. Godziszewskim, drugi mąż Barbary, córki Konrada G., a wdowy po Wojciechu Mianowskim z G., ojciec Konrada Zaboklickiego (1547), nabył w latach 1514-41 różne cząstki w G. (Gr. bobr. I, 195, 203, 204, 211, 381, 382, 422-429, 437-443, 622-624, 886, 889, 890, 915-918, 955-957, 1230). Wojciech Zaboklicki v. Godziszewski posiadał w 1564-7 r. część w G. (Wyk. pob. Gr. bobr. II 316).

⁷⁾ Por. Blińscy i Rętfińscy.

50. GOLIŃSCY v. GOLEŃSCY herbu Ogończyk — patrz Godziszewscy.

51. GOŁĘBKOWIE v. GOŁĄBKOWIE herbu niewiadomego z Gołębków v. Gołąbków (*par. bądkowska pow. dobrzyński*), wsi już zaginionej, drobna szlachta.

Niektórzy G. z Paprotek (*par. sobowska pow. dobrzyński* oraz G. przydomku *Sącz i Sączek v. Sęczyk v. Sączyc* z Winnicy i Turzy Małej (*par. bądkowska*) w pobliżu Gołąbków w połowie XVI w. pisali się również Paprockimi, Winnickimi i Turskimi¹⁾.

¹⁾ Piotr (1531-43) i Brożek (1535) G. posiadali zagrody w G. a Paweł G. (1531-4...) w źródłach (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 212). Bliski krewny Jakóba G. z G., figurującego w latach 1531-46 w wykazach poborowych i aktach grodzkich bobrownickich (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 567, 568, 662, 663, 725-728, 903), Jan G. Sącz (1531-47) z G. i Winnicy v. Winnicki (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 212, 567, 568, 725-728, 790, 791, 885, 1002, 1070, 1114) spłodził synów Materna G. (1543-67), zwanego Sączkiem v. Winnickiego na częściach w Winnicy i Brodzyniu (Gr. bobr. I, 166, 167, 170, 279, 316, 436, 810, 811, 1002, 1101-1103, 1265, 1266; II, 182, 183. Wyk. pob.) i Stanisława G. Sączka v. Turskiego (1543-46) z Winnicy i Turzy Małej (Gr. bobr. I, 212. 725-728, 757, 790, 791, 885). Syn Materna G. Winnickiego Stanisław Maternicz v. Materni Sączek (1547-68) w latach 1564-7 wraz z braćmi niepodzielnie posiadał części w G. Paprotekach i Brodzyniu (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 1070, 1111; II, 230, 231, 315, 435). Bliskimi krewnymi tego Stanisława G. byli Piotr G. (Gr. bobr. 1543 r. t. I str. 212), Szymon G. (1544-65), z Gołębków (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 262, 965, 986, 987) i Mateusz G. v. Paprocki v. Winnicki (1538-67) z Paprotek (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 885; II, 230, 231, 315). Łukasz Gołębek v. Winnicki Sączyc siedzi w 1564-8 r. na zagrodzie w Winnicy (Wyk. pob. Gr. bobr. II, 338). Innych G. źródła nie cytują.

52. GOŁOSZOWSCY v. GOŁOSZEWSKY v. GOLESZEWSKY v. GOLISZEWSKY herbu Nałęcz¹⁾ z Gołoszewów v. Goleszewów v. Goliszów pod Dobrzyniem (*par. i pow. dobrzyński*), szlachta zagrodowa. Niektórzy z nich używają przydomku *Budek*.

Źródła wymieniają kilkunastu G.

¹⁾ Boniecki.

53. GOŁUCHOWSCY herbu Trzaska z Gołuchowa¹⁾ (*par. kikołska pow. lipnoski*), drobna szlachta, mało rozrodzona²⁾.

¹⁾ Innego Gołuchowa, z którego mogliby wyjść G. Trzaskowie, w całej Polsce niema.

²⁾ W 1541 r. siedzi na G. Małgorzata z synami, szlachcianka zagrodowa (Wyk. pob.). Andrzej, Bartłomiej i Katarzyna G. zapewne dzieci Małgorzaty, stają w 1546 r. w grodzie bobrownickim (Gr. bobr. I, 931). Z nich Bartłomiej w 1564-5 r. opłaca podatek od jednej włóki i dwóch poddanych w G. (Wyk.

Od Jakóba i Bartłomieja G., którym Aleksander w. ks. litewski nadał Popławy w ziemi bielskiej, idą Popławscy³⁾. Pieczęcie tych Popławskich z 1552 r.⁴⁾ wyobrażają herb Trzaskę. pob.), a w 1568 r. staje w grodzie bobrownickim (Gr. bobr. II, 427). Innych G. źródła nie wymieniają.

³⁾ Kapica. ⁴⁾ Piekosiński Roczn. her. t. II str. 18.

54. GORZECHOWSCY z Gorzechowa (*par. siecińska pow. dobrzyński*), nadanego 19 kwietnia 1349 r. przez Władysława ks. łęczyckiego i dobrzyńskiego rycerzowi Nazinorowi z sąsiednich Żyrników¹⁾, drobna szlachta cząstkowa i zagrodowa.

Dawni heraldycy nasi²⁾ znają tylko G. herbu Ogończyk. Zdaje się jednak, że na G. w wieku XVI dziedziczyło kilka rodzin rozmaitych herbów.

Jakiego herbu byli potomkowie rycerza Nazirona Żerniccy przydomku *Nazir, Zyrgas v. Zergas v. Zargas i Zyrgosewicz*, i Gorzechowscy przydomku *Nazir i Bragula*, którzy jeszcze w połowie XVI w. posiadali części w G. i Żernikach³⁾ nie wiadomo, albowiem pieczęć z 1565 r. Macieja Żernickiego Nazira z Rembielina, wyobrażająca raczej resztki Dołęgi lub Lubicza (część podkowy, zwróconej barkiem do góry), niż Ogończyka⁴⁾, jest bardzo zniszczona.

Źródła z końca XV i pierwszej połowy XVI w. wymieniają także G. przydomku *Fioł i Fiołowicz*, dziedziców części w G. Strupczewie (*par. sobowska pow. dobrzyński*), Parzynie (*par. sikorska pow. dobrzyński i plocki*)⁵⁾ i Rzechowie (*par. wierzbicka pow. lipnoski*), zwanych również Parzyskimi, Strupczewskimi i Rzu-

¹⁾ Rzyszcz. i Muezk. Kod. dypl. t. I Nr. 115. Metr. Kor. XV, 163.

²⁾ Paprocki.

³⁾ Nazir Żernicki wraz z ojcem Stanisławem Żernickim Zergasem bliskim krewnym Macieja Żernickiego Nazira (1545-65) z Rembielina, żonatego z N. N. dziedziczką części w Dąbrówce pod Kikolem, staje w 1547 r. w grodzie bobrownickim (Gr. bobr. I, 567, 791, 792, 1231, 1232, 1263, 1264, 1292, 1293. Wyk. pob.). Prawdopodobnie inny Nazir, który w aktach grodzkich bobrownickich 1567 r. figuruje jako Gorzechowski, spłodził czterech synów: Jana, Stanisława i Marcina G. Bragulów oraz Pawła G. Bragulę v. Żernickiego, z których Stanisław i Marcin siedzą w 1564-7 r. na częściach w G., a Paweł i Jan w G. i Rembielinie (Gr. bobr. II, 46, 98, 162, 163, 176, 177. Wyk. pob.).

⁴⁾ Arch. Kom. Sk. t. 56 Nr. 607.

⁵⁾ Część Parzymia (dzisiaj Parzeń) na prawym brzegu Skrwy w XVI w. należała do pow. dobrzyńskiego, a druga część na lewym brzegu Skrwy do pow. plockiego.

chowskiemi⁶⁾, od których idą zapewne Trzecińscy, Fiołowie i Fiołowicze z Trzcianki Wielkiej (par. bądkowska pow. dobrzyński), a źródła z lat 1531-67 — Gorzechowskich przydomku *Królowicz i Kuśnierz*⁸⁾. Do ilu rodzin należeli ci G. Fiołowicze, Królowicze i Kuśnierze, orzec nie jesteśmy w stanie. Innych wiadomości o herbach G. nie posiadamy.

Źródła wymieniają kikunastu G.

Mateusz G. herbu ? był w 1545 r. pisarzem grodzkim bobrownickim⁹⁾.

⁶⁾ Część Jana Fioła i Andrzeja braci rodzonych z G. v. Parzymia w G., Rembielinie i Strupczewie z wójtostwem Jana w Parzymiu została skonfiskowana w 1498 za niestawiennictwo na wyprawę wojenną (Metr. Kor. XVII, 175-6). Widocznie konfiskata dóbr Jana Fioła († przed 1543 r.) z G. v. Parzymia (Gr. bobr. I, 195-198) została następnie cofnięta, skoro synowie jego Feliks (1535-46), Jan (1543-6), Stanisław (1543-7) i Paweł (1538-46) Fiołowicze odziedziczyli po ojcu części w G. Parzymiu i Strupczewie. Z nich Feliks i Jan piszą się Gorzechowskimi i Parzymiskimi, Stanisław — Gorzechowskim, Parzymiskim i Strupczewskim, a Paweł — Gorzechowskim, Parzymiskim i od posiadanej części Rzuchowa — Rzuchowskim. Ten ostatni wyzbywa się w 1543 i 1546 r. swych części w G. Strupczewie Małym i Parzymiu na rzecz swych braci rodzonych. Syn Feliksa Fioła — Tomasz G. bierze w 1567 r. w zastaw od Pawła Żernickiego v. Gorzechowskiego część w G. (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 195-198, 514, 690, 691, 788-792; II, 162, 163).

⁷⁾ Przydomek Król v. Królowicz posiadają również w końcu XV w. Kolczyńscy z Kolczyna w pow. bielskim, gniazda Rogalów (Rpis Wittyga), a w połowie XVI w. niektóre rodziny w Płockiem z rodu Trzasków (l. c.), oraz dwie rodziny niewiadomych herbów Zakrzewscy z Zakrzewa i Trzcińscy z Trzcianki w pow. dobrzyńskim.

⁸⁾ Przydomku Kuśnierz (od zajęcia) używają też inne rodziny np. Makowieccy z Makowca.

⁹⁾ Gr. bobr. I, 728.

55. GOSCCY v. GOSCY później GOJSCY v. GÓJSCY herbu Grzymała z parafjalnej wsi Goszczka v. Goszka v. Gojszczka pod Sierpcem w pow. rypińskim, zwanego później Gujskiem, drobna szlachta przeważnie zagrodowa¹⁾ zapewne jednej dzielnicy

¹⁾ Części Litwinowej i jej syna w G., skonfiskowane w 1497, otrzymali Karnkowscy (Metr. Kor. XVI, 98). Konfiskata ta widocznie została cofnięta, skoro synowie Marcina G. Litwina (1546 — nie żyje 1564) Mikołaj (1545-68) i Wincenty (1568) wraz z Feliksem G. (1546-68) dziedziczą na częściach w G. i Przeworach. Wojciech G. (1541), posiadał zagrodę w G. Jan G. Ziemianin (1535-46), dziedzic części w G., bierze w 1546 r. w zastaw od Jakóba Domarata Czampskiego jedną włókę w Zalesiu-Przeworach. Wit, Szymon, Bartłomiej i Mateusz G. siedzą w 1564-8 r. na zagrodach w G. (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 711, 918, 919, 924, 931; II, 440, 441). Innych G. źródła nie wymieniają.

z swymi współkolejnikami: Domaratami Czampskimi z pobliskiego Czamska (par. goszczkowska), Domaratami Jasieńskimi z Jasieni (par. tłuchowska pow. dobrzyński) i Rokickimi z Rokicia (par. ligowska pow. lipnoski). Niektórzy z nich używają przydomków *Litwin i Ziemianin*. Marcin Goscki z Białkowa w pow. płońskim, wikary dobrzyński i kanonik płocki, pieczętuje się w 1565 r. herbem Grzymała²⁾ z własnymi literami M.G.W.D.C.P.³⁾.

²⁾ Arch. Kom. Sk. t. 58 Nr. 548.

³⁾ Marcin Goscki wikary dobrzyński, kanonik płocki.

56. GROCHOWALSCY z Grochowalska (dawniej Grochowarska) Wielkiego v. Parafjalnego i G. Małego w pow. dobrzyńskim. Za Jagielly G. był gniazdem Jastrzębców-Boleściców¹⁾, z których Jan brał udział w 1434 r. w obiorze Jagiellończyka przez szlachtę dobrzyńską na tron polski²⁾. Być może, że ostatnim z tego rodu był Piotr z G., szlachcic zagrodowy, wymieniony w wykazie poborowym 1538 r.

W 1543-68 na G. siedzą jedynie G. herbu Nałęcz, zamożna szlachta, gałęź Witoskich z Witoszyna (par. szpitalna pow. dobrzyński)³⁾. Przodkiem G. Nałęczów był Jan Witoski z G. v. Grochowalski († przed 1546 r.) rodzony brat Mateusza⁴⁾ i Stanisława Witoskich, żonaty z Anną Krowicka, z którą spłodził pięcioro dzieci: Kacpra, Bartłomieja i Wojciecha Witoskich v. Grochowalskich⁵⁾, Dorotę Andrzejową Zakrzewską z Markuszowic i Waganic na Kujawach i Jadwigę 1-o voto Pawłową Grodzeńską z Grodzienia 2-o voto Łukaszową Balińską, żonę wojskiego ziemi dobrzyńskiej. Z nich Bartłomiej (1543-6) najstarszy dziedziczył na części w Krowiczynku Małym, Kacper (1543-7), zmarły bezpotomnie — na częściach w G. Wielkim, Grodzieniu i Cioluchowie, a Wojciech (1543-68), żonaty z Lucją Orłowską, córką Mateusza z Łąkiego, — na częściach w G. Wielkim, Krowiczynku i Rzecznem. Ten Wojciech w 1565 r. wyściska na kwiecie poborowym swój herb Nałęcz z własnymi literami V. G.⁶⁾. Syn Wojciecha G. v. Witoskiego — Stanisław, podstarości

¹⁾ G. Boleścice w ziemi dobrzyńskiej zapewne nie mieli nic wspólnego z Grochowarskimi Boleścicami z Grochowarska w pow. płońskim.

²⁾ Rzyszcz. i Muczk. Kod. dypl. t. II N 578.

³⁾ Wyk. pob. Gr. bobr. I, 200, 224, 225, 324, 325, 327, 422, 468, 509, 532-534, 548, 758, 918, 958, 959, 889, 893, 1051, 1173, 1346-1300, 1353; II, 36, 37, 124, 125, 134, 149, 150, 157, 239-241, 269, 278, 288, 289, 294, 317, 334, 340, 348, 354, 405, 413. Boniecki tych G. Nałęczów mylnie wymienia pod G. Boleścicami.

⁴⁾ Gr. bobr. II, 30. ⁵⁾ Gr. bobr. I, 958, 959. ⁶⁾ Arch. Kom. Sk. t. 58 Nr. 156.

i sędzia grodzki bobrownicki (1596) pisał się tylko Grochowalskim⁷⁾. Pomni swego pochodzenia, G. Nałęcze nawet w końcu XVII i na początku XVIII w. pisali się z Witoszyna⁸⁾.

Innych G. nasze źródła nie cytują.

7) Bobr. ziem. oblig. f. 16 i 17. 8) Kluczycki Lauda sejmików dobrzyńskich.

57. GRODZEŃSCY z parafjalnej wsi Grodzienia w pow. lipnoskim.

Heraldycy nasi¹⁾ znają tylko G. herbu Prus II—Wilczekosy²⁾, którzy kwitnęli w ziemi dobrzyńskiej już za Jagielly³⁾. Być może, że do Prusów należeli dość zamożni G., dziedziczący w pierwszej i drugiej połowie XVI w. na G. i Ciołuchowie⁴⁾.

Jednocześnie inne części G. i Ciołuchowa posiadali Widlińscy herbu Junosza, — również zamożna szlachta, którzy od G. pisali się też Grodzeńskimi, a od Osieka Wielkiego pod Brodnica — Osieckimi⁵⁾.

1) Boniecki. 2) Helcel Star. pr. pol. pomn. t. II Nr. 2344.

3) Jan G. z rodu Prusów uczestniczył w 1434 r. w obiorze Jagiellończyka przez szlachtę dobrzyńską na tron polski (Rzyszcz. i Mucz. Kod. dypl. t. II Nr. 578).

4) Michał Gierla G. (nie żyje 1544) na części G. i Ciołuchowa z żony Małgorzaty N. (1544-6) spłodził córki: Annę za Jakóbem Siecińskim v. Białkowskim, Magdalenę za Jakóbem Piórkowskim, Barbarę za Wencesławem Plonieńskim, Magdalenę za Szymonem Rakowskim, Dorotę (nie żyje 1544) za Dobiesławem Radomińskim Łaszczem i Katarzynę (nie żyje 1544) za N. Widlińskim (Gr. bobr. I, 342, 343, 345, 347, 348, 363, 509, 906, 907, 1051). Paweł G. na części G. i Ciołuchowa (nie żyje 1544) z żony Jadwigi (1545-7) Witoskiej z Grochowalska 2-o v. za Łukaszem Balińskim, podczaszym dobrzyńskim spłodził syna Michała (1544-67) miecznika (1567), a następnie (1568) stolnika ziemi dobrzyńskiej, dziedzica części w G. i Ciołuchowie w ziemi dobrzyńskiej i Waganicach na Kujawach, oraz córkę Annę (1547), jak się zdaje bezpotomnych (Gr. bobr. I, 850, 1173, 1207-1210, 1346-1350, 1353; II, 8, 26, 134, 155, 251, 413, 427. Wyk. pob.). Być może, że do tej samej rodziny należała Dorota G. (1564), dziedziczka części Nowejwsi w pow. rypińskim (Wyk. pob.).

5) Mateusz Widliński herbu Junosza na części Widlna i G. v. Grodzeński, brat rodzony Stanisława Widlińskiego, był obecny 8 maja 1503 r. na rokach grodzkich bobrownickich, jako świadek oczyszczenia szlachectwa Kacpra Hermana z Rychnowa (Metr. kor. XX, 118), a w 1520 r. miał sprawę z Małgorzatą Borowską u starosty plockiego (ibid. XXXIV, 296). Zmarł przed 1540 r. (Gr. bobr. I, 366-371). Z żony Barbary z Ostrowitego herbu Ogończyk († przed 1509 r.), wdowy po Mikołaju Magnusie z Osieka Wielkiego (Gr. bobr. I, 366-371, 396, 397, 505), spłodził trzech synów. Z nich Jan Widliński Czech (1543 † 1544), dziedzic części w G. i Ciołuchowie, żonaty z Katarzyną Balińską, córką Andrzeja, wojskiego i poborcy ziemi dobrzyńskiej, nazywał się również Grodzeńskim, a od Osieka Wielkiego, którego część widocznie

Z powyższymi dwoma rodzinami nie mieli nic wspólnego cytowani w wykazach poborowych szlachty zagrodowej Jan (1535) i Stanisław (1538-4...) G. Ćwikowie herbu niewiadomego.

Prócz przydomku *Ćwik*, G. noszą przydomki *Czech*⁶⁾ (Junoszowie) i *Gierla* (Prusowie ?).

trzymał lub odziedziczył po matce — Osieckim (Gr. bobr. I, 45, 46, 63, 78, 146, 148, 160, 185, 186, 211, 219, 220, 225, 232, 233, 284, 285, 290, 317, 330, 366-371, 505, 615-619, 1193). Sukcesję po tym Janie Czechu G. v. Widlińskim, zmarłym bezpotomnie, biorą: wdowa Katarzyna, brat rodzony nieboszczyka Paweł Widliński i rodzona synowica Jana Czecha Anna, żona Wawrzyńca Czepieńskiego (Gr. bobr. I, 211, 219, 220, 229, 230, 330, 357, 358, 360-371, 396, 397, 416-418, 505, 596, 615-619, 691, 692, 715, 748, 749, 821-823, 1026-1030, 1049, 1050, 1105, 1106, 1180, 1181, 1187, 1188, 1193, 1211, 1212, 1278, 1359, 1360). Prócz wyżej wymienionych trzech rodzin, źródła innych G. nie wymieniają.

6) Przydomki Czech i Czechowicz, używane przez niektóre rodziny (Ligowscy, Chlebowscy, Nagórcy, Widlińscy v. Grodzeńscy) wskazują na wyznawanie przez niektórych członków tej rodziny herezji braci czeskich lub pochodzenie ich od przodków-husytów (Por. Monum. medii aevi XVIII t. III cz. I).

58. GRZEMBSCY v. GRZEBSKY¹⁾ z Grzembów v. Grzebów w par. świedziebieńskiej pow. rypińskim, drobna szlachta, przeważnie zagrodowa. Używają przydomków *Czekała*, *Kłódka*, *Pika*²⁾ i *Pikowy* v. *Pikowicz*.

Heraldycy nasi³⁾ znają jedynie G. herbu Rogala i herbu Jastrzębiec, którzy byli jedni z Paprockimi Jastrzębcami z Paprotek w par. sierpskiej pow. rypińskim⁴⁾. Wobec jednak licznego rozrodzenia G.⁵⁾ przypuszczać należy, że na G. w połowie XVI w. siedzieli również G. innych herbów.

Niektórzy G. (herbu ?) z sąsiednich Zdanów (par. świedziebieńska) w tym samym czasie pisali się *Zdanowskimi*⁶⁾.

1) W źródłach Grzambscy, Grzampscy, Grzambscy, Grzabscy, Grzebscy, Grzepscy, Grzymscy, Grzemscy, Grepscy z Grzambów, Grzabów, Grzebów, Grambów itp.

2) Przydomek Pika, wskazujący na noszenie piki tj. na udział szlachciców w wyprawach wojennych, spotykamy też u Ligowskich. Pikowicz—syn Piki.

3) Paprocki Her. Ryc. Pol.

4) Paprocki Her. Ryc. Pol. Paweł (1538-4...), Piotr (1545) i Jan (1546-64) Paprocky dziedziczyli na częściach w G. (Wyk. pobr. Gr. bor. I, 924 i 1034).

5) Źródła z lat. 1535-68 wymieniają aż dwudziestu kilku G.

6) Jan G. na częściach w G., w Zdanach i Rokiktnicy v. Zdanowski (1564-7), rodzony brat Stanisława G. i Piotra G., burgrabiego brodnickiego,

Piotr G. był w 1567 r. burgrabią brodnickim⁷⁾.

sprzedaje w 1567 r. część w Zdanach Wojciechowi Zdanowskiemu (Wyk. pob. Gr. bobr. II, 17-20, 76, 77).

⁷⁾ Gr. bobr. I, 19, 20.

J.

59. JANCZEWSKY v. JANCZOWSKY z Janczewa v. Janczewka (*par. karnkowska pow. lipnoski*), drobna szlachta zagrodowa.

Z tego J. Boniecki wywodzi J. herbu Ogończyk, a Uruski J. herbu Jastrzębiec.

J. przydomku *Wilk*¹⁾ (Jastrzębce? Ogonowie?), dziedziczący za ostatnich dwóch Jagiellonów w Turzy Wilczej (*par. tuchowska pow. dobrzyński*), pisali się też *Turskimi*²⁾. J. przydomku *Sarnka*, ubodzy ziemianie z J., cytowani w źródłach z połowy XVI w., byli gałęzią *Kolankowskich Sarnków* z sąsiedniego *Kolankowa* w *par. karnkowskiej*³⁾. Przydomek *Sarnka* wskazuje zapewne na pochodzenie obydwu tych rodzin od *Sarnowskich* z niezbyt oddalonego *Sarnowa* (*par. rogowska pow. rypiński*). Herbu J. *Sarnków* podać nie jesteśmy w stanie, gdyż *Kolankowscy* byli szlachtą wieloherbową, a pieczęci *Sarnowskich* nie posiadamy.

¹⁾ Przydomku *Wilk* (od cech charakteru jednostek) używają różne rodziny, nie mające ze sobą nic wspólnego, np. *Mazowieccy*, *Zrzelscy* i t. d.

²⁾ Jan J. (Wyk. pob. 1531-41), dziedzic części w Turzy Wielkiej, a następnie w Turzy Wilczej, spłodził syna Andrzeja J. v. *Turskiego Wilka*. (1535-65). Ten Andrzej (Gr. bobr. I, 75, 76, 124, 195, 212, 235, 280, 290, 291, 359, 531, 532, 590, 591, 872-874, 1071, 1102, 1254, 1331, 1332, Wyk. pob.) dziedziczył w 1535-40 r. na częstce w Rzuchowie, a w 1543-6 r. na częstce w Turzy Wilczej, którą wreszcie sprzedaje (1546) Pawłowi Lemieszowiczowi z Trzcianki Wielkiej. W 1547 r. staje w grodzie bobrownickim jako imposesjonat i goluta. W 1564-5 r. opłaca podatek z części w Turzy Wilczej. W aktach grodzkich bobrownickich z 1543-5 r. figuruje, jako woźny lub podwoźny ziemski pow. dobrzyńskiego. Córka jego Dorota (1567) była za Mateuszem Ligowskim Perzykiem (Gr. bobr. II, 273, 274). Zapewne do *Turskich-Janczewskich* należał również Paweł Wilczek (Wyk. pob. 1541 r.) szlachcic zagrodowy z Turzy Wilczej. Nie wiem, czy z tej samej rodziny pochodził Grzegorz J. (1531-39), szlachcic zagrodowy z Rzuchowa (Wyk. pob.).

³⁾ Na mocy działów między braćmi rodzonymi Wojciechem, Janem i Stanisławem *Kolankowskimi Sarnkami*, dokonanych w 1545 r. Wojciech otrzymał część w *Kolankowie*, a Jan i Stanisław — części w *Janczewku* (Gr. bobr. I, 654-656). Z nich Jan *Kolankowski Sarnka* v. *Janczewski* (1545-68) posiadał w 1564-8 r. części w *Kolankowie* i *Janczewie* v. *Janczewku* (Gr. bobr. I, 654-656, 824, 1080, 1113, 1114; II, 263, 264, 291, 338, 420, 421). Rodzona siostra tych *Sarnków* Zofja, żona Stanisława *Woleckiego*, kwituje w 1567 r.

Jana *Sarnkę* z otrzymania sukcesji po rodzicach (Gr. bobr. II, 7). Innych J., prócz wymienionych źródła nie cytują.

60. JANKOWSCY herbu *Junosza*¹⁾ z królewskiej wsi *Jankowa* (*par. sumińska pow. lipnoski*)²⁾, niezbyt zamożna gałąź wybitnego rodu *Karnkowskich* z parafjalnej wsi *Karkowa* v. *Karkowa*, v. *Karnikowa* w pow. *lipnoskim*.

Pochodzą od synów *Mikołaja Karnkowskiego* (1518 † przed 1535 r.) *tenutarjusza* J.³⁾ i *Katarzyny Głowińskiej* (1518) - *Marcina*, *Jana* i *Stanisława Karnkowskich*, którzy w połowie XVI w. od J. zaczęli się pisać *Jankowskimi*⁴⁾. *Marcin J. z J.*, *poborca* ziemi *dobrzyńskiej*, pieczętuje się w 1564 r. *Junoszą* z własnymi literami *M.J.*⁵⁾

¹⁾ *Paprocki*.

²⁾ Jeszcze w pierwszej połowie XVII w. *Jankowo regalis* (Bobr. ziem. wpis.).

³⁾ *Jankowo* z *Grabowem* i *Trzebiegoszczem* przeszło od *Kiełbasów* z *Markowa*, w których tenucie były te dobra już w 1472 r. (Metr. Kor. XII, 106) do *Karnkowskich* (*Stanisława*) dopiero w 1509 r. (ibid. XXIII, 618).

⁴⁾ *Mikołaj Karnkowski* na J. i częściach *Lubina* i *Maliszewa* (Metr. Kor. XXXI, 70; XXXIII, 527; XXXVIII, 613; XLII, 20; LI, 82. Gr. bobr. I, 164-166, 1018, 1019), brat rodzony *Jana* (Metr. Kor. 1519 r. XXXIII, 527), ojca *Jadwigi* (Gr. bobr. 1544 r. I, 401, 402), bliski krewny (brat stryjeczny) *Dadźboga* v. *Tadeusza Karnkowskiego* i *Jana*, późniejszego biskupa *kujawskiego*, według *Bonieckiego* był synem *Jana Karnkowskiego* (1479-94) na *Gnojnie* i *Strzemysłowie* w pow. *inowrocławskim*, skarbnika *inowrocławskiego* (1485), chorążego *brzeskiego* (1490), a następnie *bydgoskiego* (1494) i żony jego *Małgorzaty* (1495) z *Ludbrańca* (Metr. Kor. XIII, 18; XIV, 130 i 394; XVII, 94). Ci bracia *Mikołaj* i *Jan* w 1519 r. podzielili się *Jankowem* (ibid. XXXIII, 527), w 1526 r. otrzymali dożywotnią tenutę J. (ibid. XLII, 20). *Mikołaj* z żony *Katarzyny Głowińskiej* (ibid. XXXI, 70) spłodził czworo dzieci: córkę *Annę Stanisławową Ugoską* (Metr. Kor. 1535 r. LI, 75. Gr. bobr. 1546 r. 1018, 1019) oraz trzech synów: *Marcina* (1535-67) żonatego z *Anną Lubowską* (Metr. Kor. 1543 r. LXV, 140), *Jana* i *Stanisława*, którzy wskutek starań *Jana Karnkowskiego*, biskupa *kujawskiego*, otrzymali w 1535 r. dożywotnią tenutę J. (Metr. Kor. L, 39. Por. XLVII, 20 i LI, 82). Na skutek działań, dokonanych między braćmi w 1543 r., *Marcin* najstarszy i *Stanisław* otrzymali J., a *Jan* części w *Lublinie* i *Maliszewie* (Gr. bobr. I, 164-166). Wskutek jednak zrzeczenia się przez braci sum zapisanych na J., wieś tę otrzymał w całości w 1546 r. *jure feodali* *Marcin* (Metr. Kor. LXXI, 53), figurujący w aktach grodzkich bobrownickich z 1543-7 r. jako *Karnkowski* lub *Jankowski* (Gr. bobr. I, 62, 64, 82, 164-166, 294, 295, 401, 402, 525-527, 549, 550, 557, 558, 739, 740, 1042). Później *Marcin* pisał się tylko *Jankowskim* (Wyk. pob. Gr. bobr. II, 74, 91). Był w 1564 r. *poborcą* ziemi *dobrzyńskiej*. Drugi syn *Mikołaja Karnkowskiego* *Jan Karnkowski* v. *Jankowski* (1564-68), niezamożny ziemianin, dziedzic części w *Maliszewie* i *Komorowie* (1564), w drugiej połowie XVI w. również stale, jak i brat *Marcin*, pisał się *Jankowskim* (Wyk. pob. Gr. bobr. II, 12, 335, 345). Dzięki protekcji krewnego *Stanisława Karnkowskiego*, biskupa ku-

jawskiego, był urzędnikiem (1567) w kluczu ciechockim, należącym do biskupów kujawskich (Metr. Kor. XLIX, 186; L, 39; LXI, 82; LXXI, 53. Wyk. pob. Gr. bobr. I, 164-166, 403, 525-527, 1042, 1247; II, 335, 345). Trzeci syn Mikołaja Karnkowskiego Stanisław (1534-68) Karnkowski v. Jankowski (Metr. Kor. XLIX, 186; L, 39; LI, 82. Gr. bobr. I, 164-166, 1042; II, 136, 137, 345, 430, 431 Wyk. pob.) staje w latach 1543-7 w grodzie bobrownickim jako Karnkowski z J., a w 1567-8 r. jako Jankowski z Karnkowa. Rzecz szczególna, że innego Stanisława Karnkowskiego późniejszego prymasa, w 1564-6 r. dziedzica części Karnkowa (Wyk. pob.), według genealogii Karnkowskich (Boniecki) syna Dadźboga v. Tadeusza (Metr. Kor. 1509 i 1526 r. XXIV, 103, 124; XXXVIII, 613. Gr. bobr. I, 614, 615), pisarz jego krewnego — poborecy Marcina J. na odwrotnej stronie kwitów poborowych, wydanych przez tego Stanisława w 1566 r. (Arch. Kom. Sk. t. 59 Nr. 273 i 300) nazywa również Jankowskim.

⁵⁾ Arch. Kom. Sk. t. 30 str. 307, 331 i 352.

61. JARZYCZEWSCY v. JARCZEWSCY herbu Paprzyca z Jarzyczewa v. Jarczewa¹⁾ (par. karnkowska pow. lipnoski), jedni z Lubowskiemi v. Lubowieskiemi v. Lubowieckiem i z Lubowski v. Lubowca (par. krostkowska pow. lipnoski)²⁾, drobna szlachta cząstkowa i zagrodowa, licznie rozrodzona. Nosi przydomki *Sadowy*, *Sadowicz* i *Strączek*.

Od J. Paprzców idą Zlewód z Zlewód (par. zadusznicka pow. dobrzyński)³⁾, a prawdopodobnie i Gizini z przydomkami *Jartek* i *Mnich* z Gizina v. Gizinka (par. ruska pow. rypiński⁴⁾).

¹⁾ W źródłach również Jarzyczewscy, Jarczyszewscy, Jarzysowscy (!) z Jarzyczewa, Jarczyczewa, Jarczyszewa i t. p.

²⁾ Mateusz Lubowski (1545-7), pleban w Chalinie notoryczny Paprzyca, był stryjczym dzieciem (sc. z linii ojczystej) Trojana (1538-47), Mateusza (1540-47), Wojciecha (1545-65) i Łukasza (1543-47) J. Strączków, braci rodzonych zapewne synów Jana Strączka z J. (1539-40), dziedziców części w Gizinie (1547), otrzymanej w spadku po rodzicach (Gr. bobr. I, 689, 1123-1125. Wyk. pob.). Z nich Trojan J. Strączek posiadał prócz tego w 1538-47 r. część w J., Wojciech w 1564-5 r. siedzi na zagrodzie w Brzeskach, a Mateusz figuruje w wykazie poborowym powiatu dobrzyńskiego z 1540 r. jako szlachcic zagrodowy (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 235, 613, 614, 642-644, 689, 871, 923, 936, 974-977, 1212, 1281). Bratem tych Strączków nie rodzonym był Bartłomiej J. (1543-65) z Jarzyczewa (Gr. bobr. I, 47, 48, 92, 458, 613, 614, 642-644, 689, 981, 1063-1065), który w 1565 r. wraz z Walentym J. z J. (p. n.) pieczętuje się Paprzycą (Arch. Kom. Sk. t. 57 Nr. 1261).

³⁾ Mieczek v. Mieczek J. v. Zlewodzki (1531-41) na cząstkach w Zlewodach i Zadusznikach spłodził syna Wojciecha Zlewodzkiego Mieczka (1564-7), szlachcica zagrodowego w Zlewodach (Wyk. pob. Gr. bobr. II, 233). Jakób J. Sadowy v. Zlewodzki ubogi ziemianin z Zlewód (1531-4...), był ojcem Sebastjana (1543 † 1565 lub 1566) i Jana (1543-67) Sadowiczów Zlewodzkich (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 224, 225, 250; II, 335). Synowie Sebastjana Zlewodzkiego Michał i Marcin (1567), również jak i ojciec pisali się stale Zlewodzkiemi

(Gr. bobr. II, 281). Mikołaj J. (1535-67) z Zlewód v. Zlewodzki (Gr. bobr. I, 282; II, 168) spłodził synów Trojana (1565-8) i Abrama (1567-8) Jarzyczewskich v. Zlewodzkiech (Wyk. pob. Gr. bobr. II, 61, 66, 107, 168, 262-264, 281, 290, 307, 308, 330, 335, 427). Z nich Trojan dziedzic części w J., Zlewodach, Srokach i Lubowcu, oraz Bartłomiej (p. w.), krewny Strączków J. i Walenty (1564-5) Jarzyczewscy z Jarzyczewa pieczętują się w 1565 r. Paprzycą (Wyk. pob. Arch. Kom. Sk. t. 58 Nr. 957 i t. 57 Nr. 1261). Piotr J. v. Zlewodzki (1531-4...) na części w Zlewodach spłodził syna Andrzeja Zlewodzkiego Piotrkowicza (1543-67) z Zlewód (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 59, 135, 138, 139, 171-173, 700-702, 835, 836, 861, 862; II, 194, 281, 307, 308). Ten Andrzej Zlewodzki był krewnym z linii ojczystej Trojana i Abrama braci J. (Gr. bobr. II, 308).

⁴⁾ Jan Jartek z Gizina (Jarczewski?) był ojcem Andrzeja Gizińskiego Mnicha (1513 † pomiędzy 1526 i 1529), ten zaś ostatni z żony Doroty (1513-36), córki Piotra Dołęgi z Kamieni 2-o v. Bartłomiejowej Babeckiej (1535), spłodził Barbarę (1530-47), Wojciecha (1530-47) i Bartłomieja Mnicha (1530-67) Gizińskich. Bartłomiej w 1567 r. nie siedzi już na Gizinie. Córka innego Wojciecha Gizińskiego (1535-4...), również używającego przydomku Jartek, Anna (1545-67) była żoną Jakóba Mazowieckiego Podkonia z Mazowsza i G. (Gr. bobr. I, 157, 177, 178, 571-573, 614, 636, 937-946, 1123-1125; II, 40-42, 58, 221, 367, 368. Wyk. pob.). Innych J. źródła nie wymieniają.

62. JASIEŃSCY v. JASIŃSCY z Jasieni (par. tuchowska pow. dobrzyński), drobna szlachta, przeważnie zagrodowa. Niektórzy z nich używają przydomków *Domarat*, *Gębolis* v. *Gębosz* i *Młodzik*.

Większość dwudziestu kilku J., wymienionych w źródłach z lat 1531-68, prawdopodobnie należy do znanych heraldykom J. herbu Dołęga¹⁾, którzy byli jedni z Kamińskimi tego samego herbu z sąsiednich Kamieni (par. tuchowska)²⁾.

J. Domarato wie³⁾ — jak wskazuje ich przydomek, pocho-

¹⁾ Paprocki.

²⁾ Wojciech Kobrzyński, dworzanin królewski otrzymał w 1497 i 1498 r. liczne nadanie dóbr w ziemi dobrzyńskiej, skonfiskowanych ziemianom za ich niestawiennictwo na wyprawę wojenną, a między innymi części Jana w J., Mikołaja Kamińskiego i jego żony w Chudzewie, Mokowie i Chalinie, części Tomasza z Kamieni w Wyczółkowie i jego synowców Andrzeja Bąbla i Piotra, części Stanisława Sobienia w Kamieniach i Jasieniach, Katarzyny i córce Stefana Gębolicza w Kamieniach, część zastawną Mikołaja w Jasieniach etc. (Metr. Kor. XVI 143 i 198). Mikołaj Kamiński (1535-46) i syn jego Jan K. Sobień (1544-68) dziedziczyli na częściach w Kamieniach Kotowych, a inny Jan Kamiński (1564-5) w Jasieniach (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 90, 310, 331-333, 357, 360, 390, 391, 475, 476, 595, 596, 833, 834, 866, 867; II, 128-130, 391).

³⁾ Mateusz J. Domarat staje w 1547 r. w grodzie bobrownickim (Gr. bobr. I, 1414). Piotr J. Domarat (1531-45) z J. spłodził Jana, Sebastjana, Marcina i Wojciecha J. Domaratów (1564-7), dziedziców części w J. (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 512; II, 70, 71, 185).

dzący od ulubionego w rodzie Grzymałów imienia Domarat — pieczętowali się herbem Grzymała. Byli zapewne jedni z swemi współklejnotnikami: Domaratami Czampskimi z Czampska, Gosckiem i z Goszczka (par. goszczkowska pow. rypiński) i Rokickiem i z Rokicia (par. ligowska pow. lipnoski).

Feliks Dziegielewski herbu Jastrzębiec-Boleście z Dziegielewa w pow. bielskim⁴⁾ figuruje w wykazach poborowych 1564-5 r. też jako Jasiński Dziegiel.

Prócz wyszczególnionych rodzin J., na J. w XVI w. dziedziczyli również, jak należy przypuszczać J. innych herbów⁵⁾.

4) Wszystkie pieczęcie J. z 1565 r. są zniszczone.

63. JASTRZĘBSCY DUSZOTOWIE herbu Dołęga odmienna z Jastrzębia v. Jastrzębi¹⁾ (par. i pow. lipnoski), drobna szlachta, jedni z innemi Duszotami: Wylazłowskiemi z Wylazłowa (par. i pow. dobrzyński), Szczepankowskiemi z Szczepanków (par. ostrowiecka pow. lipnoski) i Ruskowskiemi z Ruskowa (par. sobowska pow. dobrzyński)²⁾.

Bartosz J. z J., używa w 1565 r. pieczęci zmarłego brata Jana J. z literami J. J., dość lichej roboty, przedstawiającej podkowę przeszytą strzałą z góry na dół³⁾.

Być może, że na J. w wieku XVI, prócz Dołęgów, dziedziczyli J. innych herbów⁴⁾.

1) W źródłach także Jastrzębscy z Jastrzębia v. Jastrzębi.

2) Andrzej J. v. Wylazłowski Duszota, urodzony z Głowieżyńskiej sprawca w Krobi, zabity około 1543 r. przez Jakóba Mierzyńskiego, był rodzonym bratem Jana (1541-7), Stanisława (1543-7), Łukasza (1543-7), Wojciecha (1543-5) i Michała (1538-47) Wylazłowskich Duszotów, dziedziców części w Wylazłowie, oraz Marcina Wylazłowskiego Duszoty v. Szczepankowskiego (1538-67) z Wylazłowa i Szczepanek (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 29, 30, 63, 64, 106, 107, 118, 119, 178, 179, 182, 183, 225-229, 264, 265, 488, 739, 863, 864, 875, 1026-1031, 1044, 1045, 1048, 1049, 1051, 1052, 1070; II, 137, 138, 279, 296, 297, 317, 350, 400-405). Bartosz (1565), Bernard v. Biernat (1543-65) i Jan J. herbu Dołęga odmienna (p. w.), zmarły w 1565 r., bracia rodzeni dziedziczyli na J. Z nich Jan z żony Katarzyny Brzezińskiej, córki Adama, dziedziczył części w Złotopolu, spłodził Jadwigę i Wojciecha J., a Bernard z żony Barbary N. (1564-5) zostawił potomstwo, którego imiona są wiadome (Gr. bobr. I, 47, 48, 92; II, 9, 10, 24-26, 186-188, 195, 196, 337, 338, 341, 374, 375, 407, 408. Wyk. pob.).

3) Arch. Kom. Sk. t. 57 Nr. 822.

4) Oprócz wyżej wymienionych J. w źródłach figurują Jakób (1543) i Warzyńiec (1544-7) J. z J. i Mateusz J. (1545-67) z Siecini, szlachta zagrodowa (Gr. bobr. I, 153, 354, 467, 711, 932, 1216, 1217; II, 6, 7). Jakiegokolwiek związku pokrewieństwa ich z innemi J. dopatrzeć się trudno.

K.

64. KABIENSCY v. KAWSCY z Kabna v. Kawna (par. ruska pow. lipnoski). Za Jagielly na K. siedzieli Kabienscy herbu Szelig, zapewne jedni z Wolskimi z pobliskiej parafjalnej wsi Woli pod Kikolem. Jan z Kabna z rodu Szeligów wziął udział 25 stycznia 1434 r. w obiorze Jagiellończyka przez szlachtę dobrzyńską na tron polski¹⁾. Być może, że do K. Szeligów należał również Mateusz Kabienski z Kabna, który w 1521 r. miał sprawę z Piotrem Moszczeńskim, kasztelanem słońskim, u starosty dobrzyńskiego²⁾.

W 1531-44 r. na Kabnie dziedziczą Skarzyńscy, szlachta zagrodowa, herbu Bończa, z Skarzyna-Przeczków, Skarzyna-Ciborów i Skarzyna-Parkoszków w ziemi ciechanowskiej³⁾. Niektórzy z tych Skarzyńskich od Kabna pisali się Kabienskiemi⁴⁾.

W XVII w. Kawscy niewiadomego herbu (Szeligowie?) kwitnęli na Ukrainie⁵⁾.

1) Rzyszcz. i Mucz. Kod. dypl. t. II Nr. 578. W przypiskach do tego aktu elekcji wydawcy kodeksu dyplomatycznego Kabno (Cabno) mylnie nazwali Chalinem.

2) Metr. Kor. XXXVII, 138. 3) Rpis Wittyga.

4) Jan Skarzyński (1531-4...), Andrzej Skarzyński (1544) i brat rodzony Andrzeja Wojciech Skarzyński v. Kabienski (1538-44) posiadali zagrody w Kabnie. Dwaj ostatni sprzedali w 1544 r. dwie włóki w Kabnie Janowi Klonowskiemu (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 384, 385). Innych Kabienskich, prócz wyżej wymienionych, nie znamy.

5) Źródła dziejowe t. XXI str. 177.

65. Z KAMIENICY (par. skąpska pow. lipnoski) ród herbu Grzymała. Janusz i Wyszota z K. z rodu Grzymałów brali udział w 1434 r. w obiorze na tron Jagiellończyka przez szlachtę dobrzyńską¹⁾. Ten sam Janusz z K. pisał się również z Łakiego (par. karnkowska pow. lipnoski), wsi położonej w pobliżu Kamienicy, która widocznie też była jego dziedzictwem²⁾. Agnieszka z K. z rodu Grzymałów była za Adamem Zielińskim herbu Świnka³⁾. O Grzymałach z K. milczą źródła XVI w. Za Zygmunta Starego kwitnęli

1) Rzyszcz. i Mucz. Kod. dypl. t. II Nr. 578.

2) Pieczęć na akcie elekcji Jagiellończyka z d. 25 stycznia 1434 r. z herbem Grzymała i napisem »Janusii de Lunce« należeli do Janusza z Kamienicy (l.c.).

3) Boniecki.

w ziemi dobrzyńskiej Łący⁴⁾, ubodzy ziemianie. Jakiego herbu byli ci Łący powiedzieć nie umiem.

⁴⁾ Łąkie w 1537 r. było wsią królewską (Metr. Kor. LV, 45). Por. Łący.

66. Z KAMIENICY (*par. i pow. dobrzyński*) ród herbu Jastrzębiec-Łazęki patrz Gembartowie.

67. Z KAMIENICY v. Kamiona v. Kamieni, zwanych w XVI w. również Kamieniami v. Kamieniem Blochów, v. Kamieniami Kmiecemi (*par. tuchowska pow. dobrzyński*) ród herbu Ogończyk patrz Blochowie.

Z tej samej Kamienicy pisali się na schyłku panowania Zygmunta Starego niektórzy Kłobukowscy Patrze v. Patrzykowie v. Patrzwicze herbu Paprzyca z pobliskiego Kłobukowa (*par. bądkowska pow. dobrzyński*), prawdopodobnie zastawnicy lub dzierżawcy części w Kamieni¹⁾.

¹⁾ Marcin Patrz z Kłobukowa v. Kamienicy (1531 † 1545), ubogi ziemianin na częściach w Kłobukowie i K., spłodził córkę Jadwigę, żonę Pawła Kisielczyka z Turzy Wielkiej (1544) i czterech synów: Jana, Andrzeja, Mikołaja i Mateusza Patrzów v. Patrzyków v. Patrzwiczów v. Janiszów (?). Z nich Jan posiadał w 1546 r. część w Kłobukowie, a Andrzej, Mikołaj i Mateusz—część w Kamienicy, od której nazywano ich również Patrzami z Kamienicy (Wyk. pob. 1531-4... r. Gr. bobr. I, 25, 212, 272, 281, 295, 296, 364, 365, 554-556, 966, 968-970, 1210). W wykazach poborowych 1564-5 r. wszyscy synowie Marcina Patrza figurują, jako Kłobukowscy, szlachta zagrodowa w Kłobukowie Patrzem.

68. KAMIENSCY v. KAMIŃSCY z Kamienia v. Kamieni (*par. tuchowska pow. dobrzyński*), zwanych dla odróżnienia od Kamienia v. Kamieni Blocha v. Kamieni Kmiecych Kamieniem Kotowym v. Kamieniami Kotowemi, jedna z najwięcej rozrodzonych rodzin szlacheckich. Źródła z 1497-1568 r. wymieniają przeszło pięćdziesięciu K., przeważnie szlachty zagrodowej.

Większość tych K. należała prawdopodobnie do K. herbu Cholewa, od których zapewne idą Malonowscy tego samego herbu z sąsiedniego Malonowa (*par. tuchowska*)²⁾, i do K. herbu

¹⁾ Paprocki Her. ryc. pol. str. 352.

²⁾ Jakób (1538-4...), Mikołaj (1546) i Paweł (1543-7) K., Adam K. v. Malonowski (1545-7) i Wojciech K. v. Malonowski Kamieńczyk v. Malonowski dziedziczą na częściach w Malonowie Wielkim (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 229, 495, 814, 841, 847, 886, 887, 902, 996, 1037, 1038, 1074, 1084, 1136, 1152, 1170, 1219, 1220, 1350, 1351).

Dołęga³⁾, którzy byli jednej dzielnicą z Jasienskiemi Dołęgami z sąsiednich Jasieni (*par. tuchowska*)⁴⁾. Z nich K. Dołęgowie nie mieli, jak się zdaje, nic wspólnego ze znanymi Bonieckimi K. Dołęgami z Kamienicy w pow. zakroczymskim, i w jednej swojej gałęzi, osiadłej w Prusach Zachodnich, brali przydomek *Flotweld*⁵⁾.

Prócz powyższych rodzin K.⁶⁾, na częściach w K. Kotowych w 1531-68 r. dziedziczą:

1) Koziroscy Wróblowie z sąsiedniego Koziroga Rzecznego v. Wielkiego v. Starego (*par. tuchowska*)⁷⁾, gałąź Ligowskich Wróblów (Jastrzębców? Lubów?) z pobliskiej wsi parafjalnej Ligowa w powiecie lipnoskim;

2) Trzecińscy Kopciowicze herbu niewiadomego z Trzianki Wielkiej (*par. bądkowska pow. dobrzyński*)⁸⁾;

³⁾ Paprocki Her. ryc. pol. str. 402. Gr. bobr. I, 942 i 943. Dorota, córka Piotra Dołęgi z Kamieni (Gr. bobr. I c.), w 1530 r. już wdowa po pierwszym mężu Andrzeju Gizińskim Mniehu z Gizina, przed 1535 r. wyszła powtórnie zamąż za Bartłomieja Babeckiego z Babeza. Dominik K., kanonik wrocławski był w 1546 r. podstarościm klucza ciechockiego biskupów wrocławskich (Gr. bobr. I, 805, 806, Paprocki Her. ryc. pol. str. 402).

⁴⁾ Wojciech Kobrzyński, dworzanin królewski, otrzymał w 1497 i 1498 r. liczne nadania dóbr w ziemi dobrzyńskiej, skonfiskowanych szlachcie za niestawiennictwo na wyprawę wojenną, a między innymi częśći Jana w Jasieniach, Mikołaja K. i jego żony w Chudzewie, Mokowie i Chalinie, części Tomasza z K. w Wyczółkowie i jego synowców Andrzeja Bąbla i Piotra, części Stanisława Sobienia w Kamieniach i Jasieniach, Katarzyny i córek Stefana Gębolicza w Kamieniach, część zastawną Mikołaja w Jasieniach etc. (Metr. Kor. XVI, 143 i 198). Mikołaj K. (1535-46) i syn jego z żony Anny N. Jan K. Sobień (1544-68) dziedziczyli na częściach w K. Kotowych, a inny Jan K. (1564-5) w Jasieniach (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 90, 310, 331-333, 356, 357, 360, 390, 391, 475, 476, 595, 596, 833, 834, 866, 867; II, 128-130, 391).

⁵⁾ Siebmacher Allg. Wappenb.

⁶⁾ Kamińskich herbu Ślepowron (według Niesieckiego krzyż znajduje się wśród podkowy) z Kaminka v. Kamionka v. Kamionki Lackiej v. Kamionek Lackich w pow. drobiickim (Boniecki, Piekosiński Roc. her. t. II), którzy kwitnęli w połowie XVI w. na Podlasiu i Litwie, Kojałowicz i Kosiński mylnie wywodzą z ziemi dobrzyńskiej. Do rodu Buynów-Ślepowronów należą w ziemi dobrzyńskiej w połowie XVI w. tylko nieliczne rodziny przybyszów.

⁷⁾ Jakób Koziroski Wróbel (1531-65) w latach 1531-47 posiadał część w Kozirogu Leśnym (Gr. bobr. I, 280, 1235. Wyk. pob.), a w 1564-8 części w Kozirogu Rzecznym i Kamieniach od których nazywano go też Kamińskim (Wyk. pob. Gr. bobr. II, 398, 399). Rodzonym kratem jego był Jan Koziroski Wróbel, dziedzic części w Kozirogu Rzecznym (1546-68) i półwólcza w Jasieniach kupionego w 1546 r. od Jakóba Jasińskiego Maternicza (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 832, 833, 1118, 1119; II, 246, 398, 399).

⁸⁾ Na Trziance w 1531-68 r. siedzi szlachta rozmaitych herbów. Niemie-

3) Kochańscy również herbu niewiadomego z Kochania (par. mokowska pow. dobrzyński)⁹⁾;

4) Głowczyńscy Wiskowie i Wiskowicze być może Dołęgowie z Głowczyna (par. i pow. dobrzyński¹⁰⁾;

5) Skibicczy herbu Rola z Skibie w pow. brzesko-kujawskim¹¹⁾.

Wszystkie te rodziny od Kamieni pisały się też Kamięńskimi.

Vice versa K. na cząstkach w Kozirogu Rzecznym (zapewne Dołęgowie) i Chalinie w par. mokowskiej (Dołęgowie? Cholewowie?) pisali się Koziroskimi¹²⁾ i Chalińskimi¹³⁾.

K. Reszkowie v. Reszkowicze, jak należy przypuszczać, byli jedni z Trzecińskimi Reszkami v. Reszkowiczami z Trzcianki Wielkiej.

Jana Bolika, który w wykazie poborowym 1540 r. figuruje jako szlachcic zagrodowy z Kamieni, inne źródła z lat 1539-46¹⁴⁾ wymieniają jako Turckiego Bolika z Turzy Wielkiej i Wilczej, ojca Mateusza Turckiego z Turzy Wilezej.

rza Trzeciński Kopciowicz (1543-67) na części w K. Kotowych pisał się również Kamięńskim (Gr. bobr. I, 124, 125, 359, 1239, 1240; II, 157. Wyk. pob. 1564-5 r.).

⁹⁾ Na Kochaniu w XVI w. dziedziczyła szlachta wieloherbowa. Z pomiędzy licznych Nowaków i Klimuntowiczów Kochańskich Jan Nowak (1531-4...) i N. Klimuntowicz, szlachta zagrodowa, figurują w wykazie poborowym 154... r., jako Kamięńscy, ubodzy ziemianie z Kamieni (Wyk. pob.).

¹⁰⁾ Mateusz Głowczyński Wisk (1531 † 1547) nabył w 1544 r. od Mikołaja Kamięńskiego Sobienia, Antoniego Jasięńskiego Maternicza i jego żony Elżbiety części w K. Kotowych. Z pomiędzy kilku synów Mateusza Wiskowiczów, dziedziców części w Głowczynie i K., Jakób pisał się Kamięńskim (Gr. bobr. 1547 r. t. I str. 1239), inni zaś Głowczyńskimi. Por. Głowczyńscy.

¹¹⁾ K. herbu Rola, gałęz Skibickich, nie mieli prawdopodobnie nie wspólnego z K. tego herbu z Kamięńca w pow. orłowskim. Andrzej Skibicki (1531-44) z K. Kotowych z żony Małgorzaty N. spłodził syna Wojciecha Skibickiego v. Kamięńskiego (1543) z K. Kotowych (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 42, 43, 75, 83, 89-91, 127, 135, 138, 184, 195, 280, 358, 359, 390, 391, 713, 1254; II, 87, 88, 120-130, 348).

¹²⁾ Piotr (1531-4...) i Andrzej (1538-41) Kamięńscy posiadali zagrody w Kozirogu Wielkim v. Starym. Jan (1538-65) i Paweł (1541-65) Kamięńscy z Koziroga Starego w wykazie poborowym 1564 r. figurują jako Kozirosy (Wyk. pob.).

¹³⁾ Kamięńscy dziedziczyli na Chalinie już w końcu XV w. Części Mikołaja K. i jego żony w Chudzewie, Mokowie i Chalinie zostały skonfiskowane w 1497 r. (Metr. Kor. XVI, 143). Marcin Chaliński v. Kamięński posiadał w 1564-5 r. zagrodę w Chalinie (Wyk. pob.).

¹⁴⁾ Wyk. pob. 1539, 1541 i 154... r. Gr. bobr. I, 789, 790.

Jakiemi herbami pieczętowali się ci Reszkowie i Bolik i czy należeli istotnie do K. czy też do Trzecińskich i Turskich, niewiadomo.

Właściwi K. używali przydomków *Bąbel*, *Gąsiorek*¹⁵⁾, *Sobieni* i *Wielbor* v. *Wolbor*.

¹⁵⁾ Przydomku Gęś v. Gąsię używają Malonowscy z Malonowa i Ossowscy z Ossówki pod Sierpcem.

69. KAMIĘŃSCY herbu Grzymała — patrz z Kamienicy (par. skąpska pow. lipnoski).

70. KAMIĘŃSCY herbu Paprzyca — patrz z Kamienicy (par. tuchowska pow. dobrzyński).

71. KARNKOWSCY v. KARKOWSCY herbu Junosza z parafjalnej wsi Karnkowa w pow. lipnoskim, zwanego w XIV, XV i XVI w. również Karkowem i Karnikowem¹⁾, jedna z najwybitniejszych rodzin dobrzyńskich. Piastowali godności senatorskie od końca XV w. Na początku XVI w. mieli dobra i na Rusi. Niektórzy z nich używali przydomków *Grad*²⁾ i *Polak*. Od synów Mikołaja K. (1518 † przed 1535), tenutarjusza królewskiej wsi Jankowa (par. sumińska pow. lipnoski) i Katarzyny Głowińskiej (1518) — Marcina, Jana i Stanisława K., którzy w połowie XVI w. od Jankowa zaczęli się pisać Jankowskimi, idą *Jankowscy* herbu Junosza³⁾.

¹⁾ Lud w ziemi dobrzyńskiej do dzisiejszego dnia Karnkowo nazywa Karnikowem.

²⁾ Piotr Grad K. posiadał w 1521 r. część Lubowidza w ziemi zawskrzyńskiej (Metr. Kor. XLV, 843).

³⁾ Jankowo z folwarkiem Trzebiegoszcz i lasem Grabowa już w 1472 r. było w tencucie Kielbasów z Markowa (Metr. Kor. XII, 106), od których przeszło w posiadanie K. (Stanisława) dopiero w 1509 r. (ibid. XXIII, 168). Mikołaj K. na na Jankowie i częściach Lubina i Maliszewa (ibid. XXXI, 70; XXXIII, 537; XXVIII, 613; XLII, 20; LI, 82. Gr. bobr. I, 164-166, 1018, 1019), brat rodzony Jana (Metr. Kor. 1519 r. XXXIII, 527), ojca Jadwigi mającej brata przyrodniego z jednej matki — Jana, którego nazwiska nie wiemy (Gr. bobr. 1544 r. I, 401, 402), bliski krewny (brat stryjeczny) Dadźboga v. Tadeusza K. i Jana, późniejszego biskupa kujawskiego, według Bonieckiego był synem Jana K. (1479-94) na Gnojnie i Strzemysławie w pow. inowrocławskim, skarbnika inowrocławskiego (1485), chorążego brzeskiego (1490), a następnie bydgoskiego (1494) i żony jego Małgorzaty z Ludbrańca (Metr. Kor. XIII, 18; XIV, 130 i 394; XVII, 94). Ci bracia Mikołaj i Jan podzielili się w 1519 r. Jankowem (ibid. XXXIII, 527), a w 1526 r. otrzymali dożywotnią tenutę Jankowa (ibid. XLVII, 20). Mikołaj z żony Katarzyny Głowińskiej (ibid. XXXI, 70)

Prócz K. Junoszków, za Zygmunta Starego dziedziczyli na K. i ni K., szlachta zagrodowa, o ile się zdaje, nie mająca nic wspólnego z K. Junoszami⁴). Niektórzy z tych K., ubogich ziemian, nosili przydomek *Dzwonek*. Zaznaczając, że ułożenie genealogji Junoszków K. na zasadzie naszych źródeł, prócz dwóch linii—Mikołaja z Jankowa i Grzegorza (1521 † 1531 lub 1532), wójta w Przepuście, przedstawia wielkie trudności, szczegóły historyczne o tej rodzinie podajemy w dopisku⁵).

spłodził czworo dzieci: córkę Annę Stanisławową Ugoską (Metr. Kor. 1535 r. LI, 75. Gr. bobr. 1546 r. 1018, 1019) oraz trzech synów: Marcina (1535-67), żonatego z Anną Lubowską (Metr. Kor. 1543 r. LXV, 140), Jana i Stanisława, którzy wskutek starań Jana K., biskupa kujawskiego, otrzymali w 1535 r. dożywotnią tenetę Jankowa (Metr. Kor. L, 39. Por. XLVII, 20 i LI, 82). Na skutek działów, dokonanych między braćmi w 1543 r., Marcin najstarszy i Stanisław otrzymali Jankowo, a Jan—części w Lubinie i Maliszewie (Gr. bobr. I, 164-166). Wskutek jednak zrzeczenia się przez braci sum, zapisanych na Jankowie, wieś tę otrzymał w całości w 1546 r. jure feodali Marcin (Metr. Kor. LXXI, 53), figurujący w aktach grodzkich bobrownickich z 1543-7 r. jako K. v. Jankowski (Gr. bobr. I, 62, 64, 82, 164-166, 294, 295, 401, 402, 525-527, 549, 550, 557, 558, 739, 740, 1042). Był w 1564 r. poborcą ziemi dobrzyńskiej. Drugi syn Mikołaja K. Jan K. v. Jankowski (1534-68), niezamożny ziemianin, dziedzic części w Maliszewie i Komorowie (1564), w drugiej połowie XVI w. również stale, jak i brat Marcin, pisał się Jankowskim (Wyk. pob. Gr. bobr. II, 12, 335, 345). Dzięki protekcji krewnego Stanisława K., biskupa kujawskiego, był urzędnikiem (1567) w kluczu ciechockim, należącym do biskupów kujawskich (Metr. Kor. XLIX, 186; L, 39; LI, 82; LXXI, 53. Wyk. pob. Gr. bobr. I, 164-166, 403, 525-527, 1042, 1247; II, 12, 335, 345). Trzeci syn Mikołaja K. Stanisław (1534-68) K. v. Jankowski (Metr. Kor. XLIX, 186; L, 39; LI, 82. Gr. bobr. I, 164-166, 1042; II, 136, 137, 345, 430, 431. Wyk. pob.) staje w latach 1543-7 w grodzie bobrownickim jako K. z Jankowa, a w 1567-8 r. jako Jankowski z K. Rzecz szczególna, że innego Stanisława K., w 1564-6 r. dziedzica części w K. (Wyk. pob.) późniejszego prymasa według genealogji K. (Boniecki) syn Dadźboga v. Tadeusza (1509-45) pisarz jego krewnego—poborcy Marcina Jankowskiego na odwrotnej stronie kwitów poborowych, wydanych przez tego Stanisława w 1566 r. (Arch. Kom. Sk. t. 59 Nr. 273 i 300) nazywa również Jankowskim.

⁴) Jakób Dzwonek (1531-4...), Jan Dzwonek (1540) i Stanisław (1531-4...) K. z K. należeli do szlachty zagrodowej (Wyk. pob.).

⁵) Wawrzyniec K. został zwolniony w 1509 r. od uczestnictwa w wyprawie wojennej (Metr. Kor. XXIII, 655). Piotr Grad K. w 1521 r. dziedziczył na części Lubowidza w ziemi zawskrzyńskiej (ibid. XLV, 843). Jan Polak K. v. Dadźbóg Jan Polak (1478—nie żyje 1503), dzielny wojownik, dziedzic i tenutarjusz różnych dóbr na Szlązku i w Wielkopolsce, a między innymi i w ziemi dobrzyńskiej, skonfiskowanych w 1497 r. niektórym ziemianom za ich niestawienie na wyprawę wojenną i nadanych mu wraz z braćmi Stanisławem i Janem, sędzią ziemi dobrzyńskiej, wielkorządcą księstwa głogowskie-

go (1497-8), kasztelan łędzki (od 1501), został wreszcie (1502) kasztelanem gnieźnieńskim (Metr. Kor. XIII, 1; XIV, 18; XVI, 98, 138, 154; XVI, 153, 154, XVII, 296; XVII, 358; XIX, 30, 33; XIX, 91; XX, 1, 49, 72; XX, 214; XXII, 146; XXIV, 363 cz. II, 1499, cz. IV, 9740). Z braci Jana Polaka Stanisław K. (1497-1507) wraz z rodzonymi synowcami Janem (późniejszym biskupem kujawskim) i Stanisławem, braćmi rodzonymi, oraz ich bratem stryjecznym Dadźbogiem, sukcesor Jana Polaka, dziedzic dóbr w ziemi dobrzyńskiej, tenutarjusz Dobrzyń (1512) i innych królewskich w Wielkopolsce, otrzymał w 1509 r. wraz z braćmi zezwolenie królewskie na wykupienie Jankowa od Agnieszki Kielbasiny i jej synów Wojciecha i Jana (Metr. Kor. XVII, 98; XX, 118; XXII, 146; XXIII, 618; XXIV, 103, 124; XXV, 296). Trzeci z braci Jan K., sędzia ziemi dobrzyńskiej (1497-1503), posiadał dobra w tej ziemi i tenuty w województwie poznańskim (ibid. XVI, 98; XX, 118. Gr. bobr. I, 816, 817). Nie wiem, czyimi synami byli Stanisław K. (1509), tenutarjusz dóbr w Wielkopolsce (Metr. Kor. XXIV, 103 i 124) i Jan K. (1497-1535), dwaj braćmi rodzeni. Ten ostatni, wuj rodzony Anny z Łuki, żony Nikodema Spiczyńskiego, dziedzic dóbr w ziemi dobrzyńskiej, skonfiskowanych w 1497 r. niektórym ziemianom za odmowę uczestniczenia w wyprawie wojennej, i innych w pow. lwowskim, tenutarjusz dóbr w województwie poznańskim, pisarz królewski (1497), kanonik krakowski (1501), sekretarz królewski (1509), scholastyk sandomierski (1513), proboszcz sandecki (1509), skalbmierski (1515), piotrkowski (1515), krakowski u ś. Idziego (1523), biskup przemyski (1528-30), był w 1535 r. biskupem kujawskim (Metr. Kor. XVI, 98; XVII, 358; XIX 1, 33, 186; XIX, 91; XX, 214; XXII, 146; XXIII, 178; XXIV, 102, 103, 124, 363, 445; XXIV, 363 cz. II, 1499; cz. IV, 9740; XXV, 250; XXXVIII, 169; XXVIII, 82; XXX, 10; XXXIII, 531; XXXVII, 458; XXVII, 384; XXXVIII, 613; XLII, 20; XLIII, 300 i 337; XLIV, 202; L, 39). Stryjeczny brat Jana biskupa kujawskiego i Stanisława Dadźboga v. Tadeusz K. (1509-45), tenutarjusz dóbr w województwie poznańskim, dziedziczył na K. (Metr. Kor. XXIV, 104, 124; XXXVIII, 613. Gr. bobr. I, 614, 615). Za Zygmunta Augusta K. należy do Stanisława K. (1559-1568) późniejszego prymasa (1568), w 1559 r. jeszcze kanonika gnieźnieńskiego, referendarza i sekretarza J. K. Mości (akta grodzkie sanockie t. 7 str. 156), i Jana K. (1564-7), skarbnika ziemi dobrzyńskiej (Wyk. pob. Gr. bobr. II, 69, 70, 149, 251, 284, 289. Arch. Kom. Sk. t. 59 Nr. 279 i 300). Piotr K. z Sikorza był w 1585 r. podkomorzym ziemi płockiej (Płoc. grodz. wiecz. XXI, 33). Grzegorz K. (1521 † 1531 lub 1532), wójta m. Przepusta w pow. brzeskim, żonatego z Katarzyną (1521-48), córką Jakóba Piotrasza Łowickiego, wymienia Metryka koronna. Wójtostwo to trzyma po jego śmierci wdowa Katarzyna z dziećmi Wojciechem (najstarszym), Bartłomiejem, Janem i Anną, z których Jan wraz z matką uzyskał w 1532 r. dożywotnią tenetę tego wójtostwa. W 1546 r. wójttem w Przepuście był Bartłomiej K. (Metr. Kor. XXXVII, 56; XLII, 104; XLIV, 269; XLVI, 50; XLVII, 348; LXXIV a, 328. Gr. bobr. I. 794, 795).

72. KAWIECCY v. KAWIECCY herbu niewiadomego z Kawieczyna v. Kawieczyna v. Kawęczyna (*par. łążyńska pow. lipnoski*), na początku XVI w. należącego do Sokolowskich Gryzimów odmiennych, potomków Piotra i Ha-

nusza braci rodzonych z Sztembarka w pow. sztumskim, którzy nabyli tę wieś w 1386 r.¹⁾, drobna szlachta częstkowa²⁾.

Jeden z nich używa przydomku *Mucha*.

Niektórzy *Zrzelscy* herbu *Ogończyk* przydomku *Piplisz* z *Żródeł* (par. ligowska pow. lipnoski) dziedziczący w drugiej połowie XVI w. na części K., jak się zdaje, pisali się też *Kawieckimi*³⁾.

Czy *Świeżawscy Kawkowie* z *Świeżaw* (par. rogowska pow. rypiński) byli gałęzią K. orzec niepodobna.

¹⁾ Patrz *Sokołowscy* herbu *Gryzima* odmienna.

²⁾ Jan K. *Mucha* (1543-6), ojciec N. *Jakóbowej Obreńskiej* z pow. przasnyskiego, w 1543 r. już owdowiałej, był rodzonym bratem *Katarzyny Zielonczyny* (1546) wdowy po *Stefanie Łążyńskim Zielonce* z *Łążyna*, która odziedziczyła część w *Łążynie* po rodzonym wuju *Mateuszu Lisku*. W 1564-8 r. *Dobrogost v. Bonawentura*, *Kacper Mateusz* i *Walenty K.* posiadają części w K. (Gr. bobr. I, 163, 200, 218, 242, 259, 489, 565, 755, 756, 901, 1000; II, 117, 118, 170, 171, 194, 195, 225, 229, 300, 301, 319, 387, 388. Wyk. pob.) Innych K. prócz wyżej wymienionych źródła nie cytują.

³⁾ *Walenty K.* (1564-8), dziedzic części w K. (p. w.) był zapewne jedna i tą samą osobą z *Mateuszem Zrzelskim Pipliszem* herbu *Ogończyk*, który w 1567 r. został wwiązany w część *Kacpra K.* w *Kawieczynie* (Wyk. pob. Gr. bobr. II, 117, 118, 191, 194, 195, 300, 301, 319).

73. *KAWSCY* z *Kawna* herbu *Szeliga* i *Bończa* (par. ruska pow. lipnoski) parz *Kabieńscy* z *Kabna*.

74. *KIELPIŃSCY* herbu *Rogala*¹⁾ z *Kielpin* w par. *osieckiej pow. rypińskim*, być może jeden dom z K. tego samego herbu z *Kielpina* pod *Warszawą*²⁾.

K. byli dość zamożną szlachtą, piastującą urzędy ziemskie³⁾.

¹⁾ *Boniecki*. ²⁾ *Ibid*.

³⁾ *Jakób K.* (1490) trzymał w zastawie wieś królewską *Strachon* tenute *Mikołaja Działyńskiego*, wojewody inowrocławskiego (Metr. Kor. XIV, 370). Inny *Jakób K.* z K., zabity około 1543 r. przez *Jana Płońskiego*, spłodził troje dzieci: *Katarzynę* (1543-4), *Helene* (1543-4) i *Wojciecha* (1543-67), który za *Zygmunta Starego* (1543-7) dziedziczył na częściach w K., *Głodowie*, *Mazowszu* i *Steklinie*, a za *Zygmunta Augusta* (1564-7) na części K. (Gr. bobr. I, 93, 104, 105, 382-384, 395, 1006, 1007, 1067, 1068, 1114; II, 268. Wyk. pob.) *Jan K.* podstarości brodnicki (Metr. Kor. 1520 r. XXIV, 336) był zapewne identyczną osobistością z *Janem K.* (1543—nie żyje 1547) na części K., *Plonczyna* i *częstce Brzózego*, podsędkiem ziemskim *dobrzyńskim*. Ten ostatni z żony *Jadwigi* z *Brzózego* (*Brzóskej*?) miał czworo dzieci: *Zofję* (1546) za *Stanisławem* na *Gawlowie* w pow. zakroczymskim i *Bogucinie* w pow. szreńskim, *Helene* (1547), *Jakóba* (1547) i *Bartłomieja* (1547-67), dziedzica *Plon-*

czyna Wielkiego, części K. i *częstki Brzózego* (Gr. bobr. I, 128, 205, 299, 300, 554, 650-654, 669, 691, 737, 738, 810, 827-831, 849, 850, 900, 901, 1154, 1155, 1280, 1370, 1375; II, 68, 198, 199, 200, 210, 2211. Wyk. pob.). *Niewiadomo*, czy do K. czy do też do *Wapielskich* herbu *niewiadomego* z *Wapielska* (par. radzikowska pow. rypiński) należeli: *Małgorzata*, której skonfiskowano w 1497 r. połowę dóbr w *Wapielsku* i K. za niedostarczenie ludzi na wyprawę wojenną (Metr. Kor. XVI, 121) i *Jakób Chrzczon* z *Wapielska* i K. († przed 1567 r.), ojciec *Agnieszki Rycharskiej*, *Katarzyny Sebastjanowej Pręczkowskiej*, *Reginy Danielowej Pręczkowskiej* i *Zofji Leszczyńskiej* (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 197, 237-240, 380, 381, 389, 452, 458, 913, 914, 972, 982, 1210).

75. *KIJASZKOWSCY* herbu *Doliwa*¹⁾ z *Kijaszkowa* (par. *mazowiecka pow. lipnoski*) jednej dzielnicy z *Mazowieckimi* z sąsiedniego *Mazowsza* i *Piotrkowskiemi* z *Piotrkowa* (par. *Mazowiecka*), wybitny ród szlachecki.

Piotr z K. z rodu *Doliwów* brał udział w 1434 r. w obiorze *Jagiellończyka* na tron polski²⁾. Jedynym K., cytowanym w źródłach z końca XV i początku XVI w.³⁾, jest *Andrzej K.* (1498-1516), kasztelan słoński i podstarości ziemi *dobrzyńskiej*, poberca tej ziemi (1509), *tenutarjusz* królewszczyzn w *Dobrzyńskim* i na *Kujawach*. *Widocznie* ród ten wkrótce wygasł.

W połowie XVI w. K. należy do *Działyńskich*.

¹⁾ *Boniecki*. *Uruski*.

²⁾ *Rzyszcz.* i *Muezk.* Kod. dypl. t. II Nr. 578.

³⁾ *Metr. Kor.* XVI, 198; XX, 118; XXIII, 2; XXIII, 204, 637; XXIII, 736; XXIX, 137; XXX, 279. *Bobr. ziem. oblig.* f. 19.

76. *KIKOLSCY* prawdopodobnie herbu *Ogończyk*¹⁾ z *parafjalnej wsi Kikoła* w *pow. lipnoskim*, wybitny ród szlachecki.

Hanusz z K. sprzedał w 1395 r. K. *Konradowi v. Jungingen*, wielkiemu mistrzowi *Zakonu Krzyżackiego*²⁾, i osiadł w *Prusach*. Następnie również za *Jagielly K.* uległ *konfiskacie* i został *wsią królewską*. Jedni potomkowie *Hanusza* od wsi *Gardyny* w *Prusach Wschodnich* nazwali się *Kikołami Gardyńskimi v. Gardyńskimi*³⁾, drudzy zaś wkrótce wrócili do posiadania części K. *Mianowicie* król *Władysław II* darował 15 kwietnia 1433 r. *Janowi*, *Piotrowi* i *Jurkowi* *niegdys* z K. część K. od strony *Lubina*, wynoszącą 20 włók obszaru z obowiązkiem służby wojennej⁴⁾. *Źródła*, będące podstawą niniejszej pracy wymieniają tylko dwóch K. *Jana* (1509 † 1521), *skarbnika* ziemi *dobrzyńskiej* i *Andrzeja*

¹⁾ *Boniecki*. ²⁾ *Rzyszcz.* i *Muezk.* Kod. dypl. t. II Nr. 649.

³⁾ *Boniecki*. *Ketrzyński*, *O* ludności polskiej w *Prusach* *niegdys* *Krzyżackich*.

⁴⁾ *Metr. Kor.* LXI, 28 Nr. 20098.

(† 1521) na Maliszewie⁵⁾, podsędka (do 1511), a następnie sędziego ziemi dobrzyńskiej (1511-21) i podstarościego bobrownickiego (1520-21). Na Andrzeju, który spłodził jedynie trzy córki, dziedziczki Maliszewa: Barbarę Świętosławska, żonę Mikołaja z Świętosławia i Paskowa, Annę Chudzewską i Urszulę Wielicką żonę Jana Wielickiego Sójki herbu Cholewa⁶⁾, prawdopodobnie wygasł ród dawnych dziedziców K. Kikoł musiał wcześniej wyjść z rąk K., gdyż w kilka lat po śmierci sędziego Andrzeja na K. (szlacheckim) dziedziczą już Orłowscy⁷⁾. K., którzy kwitnęli w ziemi dobrzyńskiej za Batorego⁸⁾, należeli zapewne do zupełnie innej rodziny.

⁵⁾ Metr. Kor. XXIII, 505; XXVI, 44; XXIX, 137; XXX, 279; XXXIII, 345, 761; XXXIV, 180, 291, 336; XXXVII, 97, 250. Gr. bobr. I, 214-216, 311-316.

⁶⁾ Gr. bobr. I, 83, 84, 107, 108, 138, 155-156, 167, 172, 173, 176, 196, 207, 214-216, 259, 260, 311-316, 349-353, 603, 608, 609, 637-640, 686, 687. Por. Wielicy herbu Cholewa z Wielkiego w par. działuńskiej.

⁷⁾ K. królewski był wówczas w tenucie Moszczeńskich.

⁸⁾ Boniecki.

77. KISIELEWSCY z Kisielewa v. Kisielewa Wielkiego (*par. i pow. dobrzyński*), drobna szlachta przeważnie zagrodowa.

Jakiego herbu byli K., cytowani w źródłach już w pierwszej połowie XIV w.¹⁾ i czy ta sama rodzina istniała jeszcze w XVI w. niewiadomo.

Kilkunastu K., dziedziczących w 1531-68 r. na K. z przydomkami *Plewka*, *Spinek v. Zgłobiony* i bez przydomków²⁾, należało prawdopodobnie do kilku różnych rodzin.

¹⁾ Lites t. I.

²⁾ Szymon K. Zgłobiony posiadał w 1543-65 r. część w K. Piotr K. Zgłobiony v. Spinek († przed 1545) dziedzic części w K., spłodził córkę Annę (1545-67) niezamężną. Jan K. Zgłobiony z żoną Elżbietą N. dziedziczył w 1538-44 na K. Wielkim. Andrzej K. Zgłobiony (1538-1566), na częściach w K., Rokiciu (*par. ligowska*) i Powsinie, miał syna Mateusza (1567). Mateusz i Józef, synowie Mateusza K. Zgłobionego, mający braci rodzonych, stają w 1567-8 r. w grodzie bobrownickim. Jan K. Plewka (1541-7 † przed 1568 z żony Elżbiety N. spłodził córkę Katarzynę 1 v. za Adamem Kotarskim z K. v. Kisielewskim (p. n.) 2 v. (1546) za Rosławem Machezyńskim (1546-67) z którym mieszkała w K. na utrzymaniu w zastawie części swego syna Pawła Kotarskiego v. Kisielewskiego. Ambroży (1531-4...) i Jakób (1531) K. siedzieli na częściach w K. Syn tego ostatniego Paweł (1531-68) podarował w 1568 r., swoją część w K. Wielkim Mateuszowi Strupczewskiemu, komornikowi ziemskiemu dobrzyńskiemu (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 62, 160, 161, 169, 171, 324, 325, 718, 719, 834, 835, 954, 1120, 1254, 1281, 1350, 1351, 1381; II, 168, 191, 282, 295, 349, 350, 438).

Z nich K. Spinkowie v. Zgłobieni musieli być w jakimś związku pokrewieństwa ze Spinkami Brzeskimi z Brzeszczki (*par. rogowska pow. rypiński*).

Turscy Kisielowie i Kisielczyki z Turzy Wilczej (*par. tuchowska*) i Bęklewscy Kisielowie z Bęklewa (*par. mokowska*) w pow. dobrzyńskim byli właściwie Kisielewskimi.

Herby tych Spinków Brzeskich, Turskich i Bęklewskich Kisielów również nie są wiadome.

Niektórzy Kotarscy z Kotarczyna w pow. sierpskim, zapewne Cholewowie, dziedzicze części w K., pisali się w połowie XVI w. Kisielewskimi³⁾. Czy Kotarscy-Kisielewscy byli jedną rodziną z Kotarskimi-Chlebowskimi z Chlebowa (*par. karnkowska pow. lipnoski*), powiedzieć nie jesteśmy w stanie, ponieważ Kotarscy należeli do szlachty wieloherbowej⁴⁾.

³⁾ Rpis Wittyga. Adam Kotarski v. Kisielewski (1545), zabity przez Wojciecha Bęklewskiego Łazękę i Mateusza i Wojciecha Bęklewskich Andryszów, i Mateusza Kotarski dziedziczyli w 1531-45 r. na częściach w Kisielewie v. K. Wielkim. (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 150, 169, 171, 666, 667). Zdaje się, że ten sam, a nie inny Mateusz Kotarski w 1564-5 r. posiadał części w Kotarczynie i Tuchowie i pieczętował się Cholewą (Arch. Kom. Sk. t. 57 Nr. 112). Adam z żony Katarzyny, córki Jana K. Plewki 2-o v. Roslanowej Machezyńskiej spłodził synów: Stanisława, Pawła i Jana (1545-67) Kotarskich v. Kisielewskich (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 150, 666, 667, 886, 887, 915, 935, 954, 1120, 1254, 1281; II, 74, 75, 143, 157, 168, 295, 438).

⁴⁾ Por. Chlebowscy.

78. KLONOWSCY herbu Leszczyc¹⁾ z Klonowa (*par. mazowiecka pow. lipnoski*)²⁾ dość zamożna szlachta, piastująca urzędy ziemskie. Mieli przydomki *Byk*³⁾, *Byczek* i *Piesek*. W połowie XVI w. kwitnęli również w ziemi łączycyckiej⁴⁾.

Źródła z lat 1509-68 wymieniają 7 K.⁵⁾

¹⁾ Paprocki. Compendium Kojalowicza.

²⁾ Na początku XV w. Leszczycy posiadali w ziemi dobrzyńskiej prócz innych włości Złotopole (*par. i pow. lipnoski*). Mikołaj ze Złotopola herbu Leszczyc był w 1408 r. podsędkiem dobrzyńskim (Rzyszcz. i Muczk. Kod. dypl. t. I str. 158).

³⁾ Przydomek Byk, Byczek, Bykowicz spotykamy też u innych rodzin dobrzyńskich np. u Malonowskich i Makowieckich oraz u Łukowskich z Łukoszyna i Woźnickich z Woźnik w ziemi płockiej.

⁴⁾ Arch. Kom. Sk. t. 53 Nr. 970 i t. 57 Nr. 235.

⁵⁾ Piotr K. (1509-21) z K. i Sikorza burgrabia bobrownicki (1520), a następnie (od 1521) podłowczy ziemi dobrzyńskiej (Metr. Kor. XXVI, 49; XXXIV, 345; XXXVII, 250, Gr. bobr. I, 390) spłodził synów Jakóba (1544) na części w Kabnie (Gr. bobr. I, 269-271, 384, 385) i Jana K. Byka (1544-7) na części

w K., Sikorzu i Stanimierzu v. Stalmierzu (Gr. bobr. I, 379, 380, 385, 386, 390, 433, 434, 464-466, 1050, 1051). Synem tego ostatniego był Wojciech K. Byczek (1567-8), żonaty z Barbarą Zembowską, dziedziczką części w Zembo-
wie (Gr. bobr. II, 16, 17, 339, 380, 381, 427). Nie wiem, czy ten czy też inny
Wojciech i Stanisław K. (1547-65), właściciele Zbójenka (1564-5) stają w 1547 r.
w grodzie bobrownickim (Gr. bobr. I, 1052, 1096, 1104, 1177-1179, 1374, 1375.
Wyk. pob.). Jan K. Piesek (1564-8), żonaty z Katarzyną, córką Jakóba Ma-
zowieckiego Podkonicza i Anny Gizińskiej, dziedziczył na Sikorzu (Wyk. pob.
Gr. bobr. II, 13, 31, 32, 58, 369).

79. KŁOBUKOWSCY z Kłobukowa (v. Kłobuków) Wiel-
kiego, Kłobukowa Małego v. Patrzego, Kl.-Molend-
ów, Kl.-Karasiów i Kl.-Łyszczów (*par. bądkowska pow.
dobrzyński*), założonych przez Kłobukowskich Patrza, Molendę, Ka-
rasia i Łyszczę, drobna szlachta przeważnie zagrodowa, bardzo
licznie rozrodzona, prawdopodobnie wieloherbowa. Używają
przydomków *Chwiszcz, Długi, Karaś, Łyszcz, Łyszczowicz, Mo-
lenda, Patrz i Patrzyk v. Patrzowicz*.

Większość Kl. cytowanych w źródłach z 1531-68 r. niezaprze-
czenie należy do rodu Paprzców v. Kuczabów, dawnych
przybyszów z Mazowsza, którzy posiadali K. już za Jagielly¹⁾. Ci
Kl. byli zapewne jednej dzielnicy z innymi Paprzcami w ziemi
dobrzyńskiej Lubowskiemi z Lubowca (*par. krostkowska pow.
lipnoski*), Jarzyczewskimi v. Jarzewskimi z Jarzyc-
zewa v. Jarzewca (*par. karnkowska pow. lipnoski*) i Zlewodzkimi
ze Zlewód (*par. zadusznicka pow. dobrzyński*).

Niektórzy Kl. dziedziczyli w połowie XVI w. na częściach w po-
bliskiej Kamienicy v. Kamieniach Kmiecych w *par. tuchowskiej*
(Kl. Patrze i Patrzykowie v. Patrzowicze) i Turzy
Wielkiej w *par. bądkowskiej* (Kl. Łyszczę), od których pisali
Kamieńskimi²⁾ i Turskimi³⁾.

Innych herbów Kl. z powodu braku ich pieczęci wskazać nie
możemy.

Źródła wymieniają przeszło 40 Kl.

¹⁾ Jan z Kl. z rodu Kuczabów brał udział w 1434 r. w obiorze Jagiel-
łończyka na tron polski przez szlachtę dobrzyńską (Rzyszcz. i Mucz. Kod.
dypl. t. II Nr. 578). Część Pawła Kl. w Rętfinach została skonfiskowana w 1497 r.
za niestawienie jego na wyprawę wojenną (Metr. Kor. XVI, 121).

²⁾ Marcin Patrz z Kl. v. z Kamienicy (1531 † 1545), ubogi ziemianin na
częściach w Kl. i Kamienicy, spłodził córkę Jadwigę, żonę Pawła Kisieleczyka
z Turzy Wielkiej (1544) i czterech synów: Jana, Andrzeja, Mikołaja i Mateu-
sza Patrów v. Patrzyków v. Patrzowiczów v. Janiszów (?). Z nich Jan posia-
dał w 1546 r. część w Kl., a Andrzej, Mikołaj i Mateusz—części w Kamienicy,

od której nazywano ich również Patrzymi z Kamienicy (Wyk. pob. 1531-4... r.
Gr. bobr. I, 25, 212, 272, 281, 295, 296, 364, 365, 554-556, 966, 968-970, 1210).
W wykazach poborowych 1564-5 r. wszyscy synowie Marcina Patrza figurują,
jako Kłobukowscy, szlachta zagrodowa w Kl. Patrzem.

³⁾ Jednego z synów Mikołaja Kl. Łyszczę (1441) Jana Kl. (1546-65), dzie-
dzica części w Kl. Molendach i Turzy Wielkiej (Gr. bobr. I, 25, 286-289.
Wyk. pob.) pewna zapiska sądowa z 1546 r. (Gr. bobr. I, 968-970) nazywa
Łyszczem z Turzy Wielkiej.

80. KŁOKOCCY z Kłokocka (*par. i pow. lipnoski*), szlachta
częstkowa.

Prócz Kl. herbu Nałęcz¹⁾, z Kl. musieli wyjść znani heral-
dykom²⁾ Kl. herbu Lubicz.

Mniemane istnienie Kl. herbu Rogala³⁾ oparte jest na nieporo-
zumieniu, albowiem w akcie obioru Jagiellończyka na tron przez
szlachtę dobrzyńską z d. 25 stycznia 1434 r.⁴⁾ uczestniczył nie Czambor
z Kłokocka (de Clocoszczk⁵⁾) z rodu Rogalów, a Czambor
z Czamska (de Coboszczk⁶⁾).

Gałęzią Kl. Nałęczów byli Bęklewscy v. Bęklewscy tego
samego herbu z Bęklewa (*par. mokowska pow. dobrzyński*).

Źródła z 1543-67 r. wymieniają pięciu Kl., z których Mateusz
Kl.⁷⁾ v. Bęklewski⁸⁾ pieczętuje się w 1565 r. Nałęczem z własnymi
literami M. K.⁹⁾.

¹⁾ Paprocki. Boniecki. Uruski. ²⁾ Boniecki. ³⁾ Boniecki. Uruski.

⁴⁾ Rzyszcz. i Mucz. Kod. dypl. t. II. Nr. 578.

⁵⁾ Tak odczytali nazwę tej wsi wydawcy Kodeksu dyplomatycznego Rzysz-
czewski i Muczowski. ⁶⁾ Rocz. her. t. II.

⁷⁾ Gr. bobr. I, 271, 272, 621, 658, 659, 911, 957, 958, 1190, 1191; II, 42,
272, 273. Wyk. pob. ⁸⁾ Gr. bobr. I, 1272, 1273.

⁹⁾ Arch. Kom. Sk. t. 57 Nr. 829. Mateusz Kl. (1534-67) na częściach Kl.
i Bęklewa oraz na wójtostwie lipnoskim (1564-7) był synem Barbary,
która otrzymała w 1534 r. zezwolenie królewskie na odstąpienie tego wójt-
ostwa swym synom Mateuszowi i Wojciechowi (Metr. Kor. XLIX, 105). Ten
ostatni posiadał w 1544 r. część K. (Gr. bobr. I, 271, 272). Andrzej (1547)
i Marcin (1567) Kłokocey z Kl. (Gr. bobr. I, 1184; II, 42) być może należeli
do Lubów.

81. KŁOSIŃSCY v. KŁUSIŃSCY z Kłosna v. Kłusna (*par.
sadłowska pow. rypiński*), drobna szlachta. Niektórzy z nich uży-
wają przydomku *Sloniona*.

Wśród kilkunastu Kl., dziedziczących w 1531-68 r. na Kl. byli
zapewne, prócz znanych heraldykom Kl. herbu Lubicz¹⁾ Kl.
innych herbów.

¹⁾ Paprocki.

Od Kl. (Lubów?) idą Zdanowscy Kłosowie z pobliskiego Zdanowa w par. świedziebieńskiej i Pręczkowsy Kłosowie i Żyłowie z Pręczkowa w par. rypińskiej²⁾.

Jakób Kotowski herbu niewiadomego z Kotowów (par. sadłowska), dziedzic części w Kl. (1565), również nazywał się Kłosińskim³⁾.

¹⁾ Por. Pręczkowsy i Zdanowscy. ³⁾ Wyk. pob. 1565 r.

82. KOBRYŃSCY v. KOBRYŃSCY v. KOLBRZYŃSCY¹⁾ z Kobrzyńca v. Kobryńca v. Kolbrzyńca Starego v. Wielkiego i Nowego v. Małego v. Podborneo (par. rogowska pow. rypiński), przeważnie drobna szlachta cząstkowa i zagrodowa. Niektórzy z nich używają przydomku *Jarek*.

Według heraldyków naszych²⁾ byli herbu Rogala. Dziedziczyli w drugiej połowie XV w. również w Nowej Wsi i Opolu³⁾.

Od Wojciecha K., dworzanina królewskiego, dziedzica części w K. i Dzierźnie⁴⁾, a z nadań królewskich w 1497 i 1498 r.⁵⁾ i innych licznych włości w ziemi dobrzyńskiej i plockiej, który od danego mu Chudzewa⁶⁾ (par. mokowska pow. dobrzyński) zaczął się pisać Chudzewskim (1504 r.), idą Chudzewscy zapewne też Rogalowie. Ci Chudzewscy nie należeli do drobnej szlachty i w połowie XVI w. razem z Kobrzyńskimi Jarkami posiadali jeszcze części K. Starego⁷⁾.

Prócz K. Rogalów w K. na schyłku pierwszej połowy XVI w. dziedziczą K. herbu Trzaska, ubodzy ziemianie, oczywiście późniejsi przybysze z Mazowsza⁸⁾.

Być może, że wśród kilkunastu K. z K., których wymieniają źródła z 1531-68 r., byli K. i n n y c h herbów.

¹⁾ W Metryce koronnej również Chobrzeńscy v. Chobrzeńscy z Kobrzyńca v. Chobrzeńcy. ²⁾ Paprocki.

³⁾ Części Piotra K. z Nowejwsi i Anny K. z Opola zostały skonfiskowane w latach 1497-8 za uchylenie się ich od wzięcia udziału w wyprawie wojennej (Metr. Kor. XVI, 124 i 198).

⁴⁾ Wojtaszek z Chobrzeńcy, dworzanin królewski, sprzedaje w 1497 r. 4 włóki w Dzierźnie Stefanowi z Jaczwiązina (Metr. Kor. XVI, 84).

⁵⁾ Metr. Kor. XVI, 122, 143 i 198.

⁶⁾ Metr. Kor. XVI, 143; XX, 273 i XXI, 72.

⁷⁾ Stanisław Chudzewski na Chudzewie, części Chalina i K. Starego pozyska w latach 1543-4 r. braci Jana i Wawrzyńca K. Jarków, synów Wojciecha o podział dóbr dziedzicznych w K. Starym (Gr. bobr. I, 207, 208, 217, 218, 390).

⁸⁾ Jakób (1531-41) i Mikołaj (1540-4...) K. Trzaskowie posiadali zagrody w K. (Wyk. pob.).

83. KOCHAŃSCY z Kochania v. Kochani (par. mokowska pow. dobrzyński), założonych oczywiście przez jakiegoś Kochana, bardzo licznie rozrodzona drobna szlachta wieloherbowa, przeważnie zagrodowa. Źródła z 1531-68 r. wymieniają około 30 K. z przydomkami *Chodor*, *Miarka*, *Nowak*, *Nowakowicz* i bez przydomków.

Heraldycy nasi¹⁾ znają tylko K. herbu Prawdzice, Rola i Lubicz, z których Prawdzice i Rolowie siedzieli na K. już za Jagielly²⁾.

K. przydomku *Chodor* byli gałęzią Bęklewskich Chodorów z pobliskiego Bęklewa (par. mokowska)³⁾. Ci zaś ostatni zapewne pochodzą od jakiejś drobnoszlacheckiej rodziny Chodorąskich herbu niewiadomego, która w XVI w. nie posiadała już Chodorąska (par. karnkowska pow. lipnoski).

Prócz powyższych rodzin K. na K. za Zygmunta Starego i Zygmunta Augusta dziedziczą dwie rodziny przybyszów w ziemi plockiej:

1) Peplowscy Gozdawowie czy też Szeligowie z Peplowa w pow. plockim, którzy od K., sąsiedniego Zakrzewa (par. mokowska) i Białowieżyna (par. lipnoska) pisali się Kochańskimi, Zakrzewskimi i Białowieskimi⁴⁾.

2) Czachorowscy herbu Rogala z Czachorowa w pow. bielskim, którzy od K., pobliskiego Ruskowa (par. sobowska pow. dobrzyński) i Kretka Małych (par. osiecka pow. rypiński) pisali się Kochańskimi, Ruskowskimi i Kretkowskimi⁵⁾.

¹⁾ Boniecki. Uruski.

²⁾ Jan K. z rodu Prawdów oraz Mikołaj i Jan z K. rodu Rolów uczestniczyli w 1434 r. w obiorze Jagiellończyka na tron polski przez szlachtę dobrzyńską (Rzyszc. i Mucz. Kod. dypl. t. II Nr. 578).

³⁾ Leonard Chodor z K. (1531 ÷ 1547), żonaty z Anną wdową po Mikołaju Krzczku z Turzy Wilczej (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 612, 928 930, 1004, 1059, 1066, 1067, 1084, 1086, 1185, 1213, 1223, 1224) był właściwie Bęklewskim. Źródła z lat 1531-68 wymieniają aż trzech Bęklewskich, używających przydomku Chodor v. Choderek v. Chodorowicz. Por. Bęklewscy.

⁴⁾ W tym samym szacie na różnych Peplowach w pow. plockim siedzą Gozdawowie, a na Peplowie Nagórnym—Szeligowie. Z innych Peplów w pow. mławskim wyszli: z Peplowa Wielkiego—Bolesłacie i Jasińczyki, a z Peplowa Małego—Prusowie drudzy (Rpis Wittya). Jakób Peplowski v. Zakrzewski v. Kochański (nie żyje 1547), szlachcic zagrodowy z Zakrzewa (1535-8) i Kochania (1535-4...) z żony N. Białowieskiej spłodził syna Bartłomieja Peplowskiego v. Zakrzewskiego Peplowczyka v. Kochańskiego v. Białowieskiego (1544-68) na części w K. i w Białowieżynie, który część w Białowieżynie odziedziczoną po matce sprzedał w 1544 r. Mikołajowi K. (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 345, 346, 1258, 1259; II, 2, 3, 283, 422-425, 449) Por. Zakrzewscy i Białowiescy.

Odwrotnie właściwych K. (herbów?) na cząstkach w Bęklewie, Białowieżynku (par. lipnoska) i Kamieniach Kotowych (par. tlichowska pow. dobrzyński) nazywano Bęklewskimi, Kamieńskimi i Białowieskimi⁶⁾.

Andrzej K. był w 1567-8 r. podstarościm dobrzyńskim, a Mikołaj K. w 1567 r. podpisarzem grodzkim bobrownickim⁷⁾

⁶⁾ Piotr K. z K. (1531-47) miał syna Mateusza Czachorowskiego (1545-7) z Kochania (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 758, 791, 912, 1004, 1258, 1259). Wincenty Czachorowski i inni Czachorowscy których imion źródła nie wymieniają, posiadali w 1564-8 r. część w K. (Wyk. pob. Gr. bobr. II, 422-425). Por. Ruskowscy i Kretkowscy.

⁷⁾ Jan Klimuntowicz (1531-47), Wojciech Klimut (1531-46), Marcin Klimuntowicz (1531-68) oraz inne Klimuntowięta, nieznane nam z imion, posiadali zagrody w K. (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 667, 668, 674-676, 791, 1171; II, 449). Ci Klimuntowicze v. Klementowicze v. Klimuntowie v. Klimuntowięta (synowie lub potomkowie Klemensa) z K. musieli trzymać w dzierżawie lub zastawie cząstki w Kamieniach Kotowych i Bęklewie, skoro źródła cytują Klimuntowicza z Kamieni (Wyk. pob. 154...) i Klimuntowicza z Bęklewa (Gr. bobr. 1543 t. I, 3, 4). Andrzej Nowak (1531-47) z synem Mateuszem (1541), Zygmunt (1546-7) i Wojciech (1544-67) K. Nowakowie posiadali zagrody w K. (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 213, 674, 676, 791, 810, 1070, 1111; II, 2, 3, 246). Jan K. Nowak (1531-4...) szlachcic zagrodowy, prócz części w K., posiadał część w Kamieniach Kotowych, od której nazywano go również Kamieńskim (Wyk. pob. 154... r.). Mikołaj K., brat Mateusza (1547), wikariusza w Mokowie, i Baltazara K. (1545-67) z K. i Białowieżyna, dziedzic części w K. i Białowieżynie Wielkim i Małym, odziedziczonych drogą sukcesji i nabytych w latach 1544-6 od Jana Kościeleckiego wojewody inowrocławskiego, Bartłomieja Białowieskiego v. Zakrzewskiego v. Kochańskiego recte Peplowskiego i Mikołaja Białowieskiego syna Andrzeja, pisze się w latach 1543-6 Kochańskim z Białowieżyna lub Białowieskim z Kochania. Zapewne ten sam, a nie inny Mikołaj figuruje wraz z braćmi w wykazach poborowych (1564-5 r.) i w aktach grodzkich bobrownickich 1567-8 r. jako Kochański, dziedzic części w K. (Gr. bobr. I, 46, 63, 91, 160, 213, 285, 286, 294, 861, 900, 912; II, 181, 287, 341, 412, 427. Wyk. pob.). Pewna zapiska sądowa z 1567 r. tytułuje tego K. podpisarzem grodzkim bobrownickim (Gr. bobr. II, 287). Baltazar (p. w.) spłodził sześcioro dzieci: Jana (1567-8), Andrzeja (1567-8) i Sebastjana (1568) K. v. Białowieskich, Tomasza K. (1568), Agnieszke żonę Mateusza Płonczyńskiego Gliwicza i Zofję (Gr. bobr. I, 667, 1205, 1206, 1221, 1234, 1269, 1270; II, 14, 15, 43, 44, 51, 52, 82, 83, 282, 283, 422, 426). Na mocy działów, dokonanych w 1568 r. Jan i Tomasz otrzymali część w K., a Andrzej i Sebastjan część w Białowieżynie Małym (Gr. bobr. II, 422-425).

⁷⁾ Gr. bobr. II, 24, 25, 28, 33, 40, 61, 68, 71, 75, 77, 83, 85, 94, 115, 119, 134, 144, 149, 157, 168, 177, 182, 188, 213-215, 244-247, 274, 275, 281, 286, 287, 291, 293, 294, 297, 322, 326, 331, 334, 335, 341, 344, 348, 350, 355, 387, 388, 397, 407, 430, 437, 445, 449.

84. KOKOSZCZYŃSCY v. KOKOSZYŃSCY herbu Lubicz i Ślepowron z Kokoszczyzna (*par. sudraska pow. lipnoski*), drobna szlachta zagrodowa.

Z nich K. Lubowie dziedziczyli na K. już za Jagielly. Mikołaj, Świętosław i Piotr z K. herbu Lubicz byli obecni 13 lipca 1425 r. na rokach ziemskich w Rypinie, jako świadkowie oczyszczenia szlachectwa braci Mikołaja, Michała, Szymona i Jana herbu Lubicz z Sterdyni w pow. drohickim, Stanisława z Księżopola, Wojciecha i Pawła z Kozieradów i Stefana¹⁾.

Od K. herbu Lubicz pochodzą niezawodnie Lubowie Chocieńscy Ligowscy i Śniechowscy v. Śmiechowscy recte Ligowscy z sąsiednich lub pobliskich wsi Ligowa, Ligówka, Chocienia (*par. ligowska pow. lipnoski*) i Śniechów v. Śmiechów (*par. sudraska pow. lipnoski*)²⁾.

K. herbu Ślepowron³⁾, późniejsi przybysze, idą zapewne od Miłobędzkich tego samego herbu z sąsiedniego Miłobędzina w pow. sierpskim.

Być może, że prócz K. Lubów i Ślepowronów, w XVI w. istniały rodziny K. innych herbów.

Niektórzy K. (Lubowie?, Ślepowrony?) używali przydomku *Wyrwas*, *Wyrwasowicz*.

Zdaje się, że gałęzią K. (herbu?) byli Rakowscy Kokoszkowie z Rakowa (*pow. rypiński*), cytowani w źródłach z końca XVI w.⁴⁾ Źródła z 1538-89⁵⁾ wymieniają 15 K.

¹⁾ Ziem. drohic. t. 10077 str. 89. ²⁾ Por. Chocieńscy, Ligowscy, Śniechowscy.

³⁾ Boniecki. ⁴⁾ Por. Rakowscy.

⁵⁾ Wyk. pob. Gr. bobr. I, 904; II, 318, 319, 437, 439, 440, 444, 451, 453, Bobr. grodz. wyr. i reg. judic.

85. KOLANKOWSCY z Kolankowa pod Lipnem (*par. karnowska pow. lipnoski*), drobna szlachta, przeważnie zagrodowa, dość licznie rozrodzona¹⁾. Używają przydomku *Cibor*, *Ciborowicz*, *Wia-
doma*²⁾ i *Sarnka*.

Heraldycy nasi³⁾ znają tylko K. herbu Dołęga.

K. Ciborowie i Ciborowicze, jak się zdaje, należeli do Rogalów i byli jednej dzielnicą z Brodzińskimi Ciborami z Brodzina (*par. będkowska pow. dobrzyński*)⁴⁾.

¹⁾ Źródła z 1538-68 r. wymieniają kilkunastu K.

²⁾ Od wsi Wiadome, dziedzictwo K. ³⁾ Uruski.

⁴⁾ Marcin K. Cibor (1545-7) i Piotr Ciborowicz K. (1543-6) dziedziczyli na K. (Gr. bobr. 50, 529-531, 634, 635, 822, 923, 981, 985, 986, 1101). Adam

Wreszcie K. przydomku *Sarnka* i ich gałąź *Janczewscy Sarnkowie* z sąsiedniego *Janczewa v. Janczewka* (par. karnkowska)^{b)} idą prawdopodobnie od *Sarnowskich herbu* niewiadomego z niezbyt odległego *Sarnowa* (par. rogowska pow. rypiński).

Z pośród kilku K., herbu niewiadomego, którzy na schyłku panowania Zygmunta Starego siedzą na *Kowalikowie* (par. i pow. rypiński) *Szymon K.* (1538-47)^{c)} figuruje w wykazach poborowych 1538-9 r. jako *Kowalkowski*.

K. z K. (1564-5) wydaje w 1565 r. dwa kwity poborowe: jeden w imieniu siostry rodzonej *Heleny Kozickiej* bez pieczęci (Arch. Kom. Sk. t. 57 bez Nr.), i drugi, tyczący się podatku ze swej części w K., na którym wyciska »pieczęć własną« z herbem *Rogała* i literami *J. H.* (ibid. t. 58 Nr. 1234), należąca do *Jakóba Chlebowskiego* z pobliskiego *Chlebowa* (ibid. t. 58 Nr. 1237). Ponieważ *Brodzińscy Ciburowie* byli *Rogalami* (Por. *Brodzińscy*), należy przypuszczać, że *Adam K.*, zapewne również *Ciburowiec*, pożyczył pieczęci od *Chlebowskiego*, jako od swego współkolejnotnika, i że *K. Ciburowie* byli herbu *Rogała*.

^{b)} *Marcin K. Sarnka* (1544-7) dziedziczył na cząstce w K. (Gr. bobr. I, 458, 477, 955, 1238). Na mocy działów pomiędzy braćmi rodzonymi *Wojciechem* (1544-7), *Janem* (1545-7) i *Stanisławem* (1545-7) *K. Sarnkami*, dokonanych w 1545 (Gr. bobr. I, 654-656), *Wojciech* otrzymał część w K., a *Jan* i *Stanisław*—części w *Janczewku*. Z nich *Jan K. Sarnka v. Janczewski* (1545-68) w 1564-8 r. posiadali części w K. i *Janczewie v. Janczewku* (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 654-656, 824, 1080, 1113, 1114; II, 263, 264, 291, 338, 420, 421). *Wojciecha* i *Stanisława* wymieniają akta grodzkie *bobrownickie* t. I, 529-531, 634, 635, 654-656, 741, 823, 825, 914, 923, 931, 955, 982, 983, 985, 986, 1017, 1018, 1097, 1158-1160, 1171, 1172, 1214, 1215, 1238, 1245, 1246, 1271, 1272, 1274, 1278, 1279, 1285, 1300, 1305, 1306.

^{c)} Wyk. pob. Gr. bobr. I, 1257.

86. **KOMOROWSCY** z *Komorowa* (par. i pow. *lipnoski*), drobna szlachta cząstkowa i zagrodowa.

Heraldycy nasi¹⁾ znają tylko K. herbu *Dołęga* odmienna (według *Niesieckiego* podkowa przeszyta strzałą w ukos na lewo), którzy przenieśli się już w XVI w. na Litwę. Ci *K. Dołęgowie* idą, jak się zdaje, od *Piskorskich* z *Piskorzyna v. Piskorzyna* (par. żalska pow. rypiński) dziedziczących w połowie XVI w. na cząstkach w K.²⁾

¹⁾ *Kojałowicz. Niesiecki. Boniecki.*

²⁾ *Bracia Jakób* (1543-65) i *Stanisław* (1544-67) *Piskorscy*, prócz części w *Piskorzynie*, posiadali jeszcze cząstki w K., a mianowicie *Jakób* w 1546 r., a *Stanisław* w 1564 r. (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 197, 389, 390, 404, 405, 407, 408, 786, 787, 871, 972, 1210; II, 90, 196).

Mikołaj K. z K. i Osmiałowa (1544-68), brat rodzony *Jana K. z K. i Osmiałowa* (1544-68), pieczętuje się w 1566 r. herbem, wyobrażającym owalne kółko z małym krzyżykiem w środku kółka i nieco większym krzyżykiem na kółku, czyli *Paprycą* odmienną³⁾. Czy to była własna pieczęć *Mikołaja*, czy też przygodnie pożyczona od krewnego lub sąsiada, pieczętującego się innym herbem, wobec braku inicjałów na pieczęci, powiedzieć trudno.

Być może, że do innej (trzeciej?) rodziny K. należał szlachcic zagrodowy *Grzegorz Piwko z K.* (1531-44) z żoną *Anną* (1544)⁴⁾.

Niektórzy K. z tego samego K. (herbu?) dziedzicze części w *Sułocinie* (par. sierpska pow. rypiński) pisali się *Sułockimi*⁵⁾.

Komorowscy herbu Nałęcz patrz *Poczet przybyszów*.

³⁾ Arch. Kom. Sk. t. 59 Nr. 625.

⁴⁾ Wyk. pob. Gr. bobr. I, 403-405, 407, 408, 460.

⁵⁾ *Jan K.* († przed 1544) splodził syna *Andrzeja Sułockiego*, dziedzicze części w *Sułocinie* (1535-67) oraz części młynów: jednego na *Skrwie* i drugiego, zwanego *Gozdzewką*, na *Goszczewnicy*. (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 361, 362; II, 94-96). Innych K., prócz wyżej wyszczególnionych, źródła nie wymieniają.

87. **KOTOWSCY** herbu niewiadomego z *Kotowów* (par. *sadłowska pow. rypiński*).

W wykazie poborowym 1565 r. figuruje *Jakób Kłosiński v. Kotowski*, szlachcic zagrodowy z *Kłosna* (par. *sadłowska*), odległego zaledwie kilka wiorst od *Kotowów*, które wówczas już należały do *Pleckich*.

Innych K. źródła nie cytują.

88. **KOWALKOWSCY v. KOWALIKOWSCY** z *Kowalikowa*, wzmiankowanego w dyplomatach od połowy XIV w., v. *Kowalikowy v. Kowalikowów v. Kowalkowów v. Kowalkowa* w par. i pow. *rypińskim*, drobna szlachta cząstkowa i zagrodowa bardzo licznie rozrodzona. Niektórzy z nich używają przydomków *Szczuka* (już w końcu XV w.)²⁾ *Szczukowicz*, *Długosz*³⁾, *Śliwka v. Śliwa*, *Siwek* i *Świerzkot v. Świerkot*.

Heraldycy nasi znają tylko K. herbu *Przeginia*⁴⁾, przy-

¹⁾ W wykazie poborowym 1663 r. już *Kowalski*.

²⁾ Metr. Kor. XVI, 114.

³⁾ Przydomki *Długi v. Długosz* (od wysokiego wzrostu szlachcica) i *Dłużyż* (syn *Długiego*) spotykamy u wielu rodzin, weale z sobą nie spokrewnionych np. u *Trzezińskich*, *Strupeczewskich* i *Rokińskich* z *Rokicia* (par. *ligowska*).

⁴⁾ *Paprocki. Jan K.* w imieniu trzech braci rodzonych *Kazimierza*, *pisarza skarbu koronnego* i *sekretarza J. K. Mości, Aleksandra* i *Franciszka K.*

byszów z Małopolski. Zdaje się, że gałęzią K. tego herbu była jedna z rodzin Borowskich z pobliskiego Borowa (par. rogowska pow. rypiński⁵⁾).

Wśród 48 K., wymienionych w źródłach z lat 1531-68, prócz Przeginiów, byli K. innych herbów, których wobec braku pieczęci K. kolejno wyliczać nie jesteśmy w stanie.

K. Świerkotowie v. Świerkotowie prawdopodobnie idą od Świerkockich herbu Pobóg z Świerkocina w pow. sierpskim⁶⁾.

Niektórzy Kolankowscy (herbu ?) z Kolankowa (par. karnkowska pow. lipnoski) i Wojnowscy z Wojnowa (par. ruska pow. rypiński) v. Stalmirscy (herbu ?) z Stalmirza v. Stanimierza (par. mazowiecka pow. lipnoski), dziedziczący w połowie XVI w. na częściach w K., też pisali się Kowalikowskiemi⁷⁾.

Vice versa K., również herbu niewiadomego z Lubowśi v. Lubowca (par. krostkowska pow. lipnoski) piszą się Lubowieskiemi⁸⁾.

Mikołaj K. (1515-20) herbu ?, ziemianin dobrzyński, był w 1520 r. ławnikiem ziemskim chełmińskim⁹⁾.

herbu Przeginia, a swych braci stryjecznych, podaje w 1660 r. do aktów ziemskich dobrzyńskich ich genealogję (Bobr. ziem. oblig. f. 394).

⁵⁾ Część Anny, wdowy po Michale, w K. i część zastawna Mateusza Szczuki w Borowie zostały skonfiskowane w 1497 r. (Metr. Kor. XVI, 114) Błażej i Wawrzyńiec Borowscy (1540) mieli część w Kowalikowach, a Małgorzata Borowska (1564-5) w Borowie i Kowalikowach (Wyk. pob.).

⁶⁾ Na Świerkocinie, niegdyś dziedzictwie Radwanów (Przywilej dla Radwanów z d. 6 lipca 1404 r. Semkowiec. Mazowieckie przywileje rodowe z XIV i XV w. Arch. Kom. Hist. XI, 379) w XVI w. siedzą Pobożanie (Rpis Wittyga). W par. sierpskiej pow. rypińskim Świerkocecy w 1538-67 r. posiadali części w Babezu Rzałym.

⁷⁾ Z pośród kilku Kolankowskich z Kowalikowa Szymona Kolankowskiego (Wyk. pob. 1538-47 r. Gr. bobr. I, 1257) wykazy poborowe 1538-9 r. nazywają Kowalkowskim. Andrzej Stalmirski v. Wojnowski z Kowalikowa (1544-7) w niektórych zapiskach sądowych figuruje jako Kowalikowski (Gr. bobr. I, 385, 386, 1257). Zdaje się, że jednym z rodzonych braci tego Andrzeja był Feliks Wojnowski z Kowalików (Wyk. pob. 1538-4... r.).

⁸⁾ Piotr K. szlachcic zagrodowy z Lubowca v. Lubowieski (Wyk. pob. 1531-4...) był ojcem Wawrzyńca K. (1564-8) z Lubowca v. Lubowieskiego (Wyk. pob. 1564-5 r. Gr. bobr. II, 370). W tekście kwitu poborowego, wydanego w 1565 r. przez Wawrzyńca (Arch. Kom. Sk. t. 58 Nr. 108 — pieczęć zniszczona) pisarz poborowy nazywa go Kowalkowskim, a na odwrotnej stronie kwitu Lubowieskim.

⁹⁾ Metr. Kor. XXIX, 553 i XXXIV, 356.

89. KOZIROSCY, KOZIEROSCY, KOZIROWSCY, KOZIEROWSCY z Koziroga Wielkiego v. Starego v. Rzecznego, często zwanego¹⁾ tylko Kozirogiem²⁾ i Koziroga Leśnego (par. tłuchowska pow. dobrzyński), drobna szlachta, przeważnie zagrodowa, licznie rozrodzona.

Wśród trzydziestu kilku K., których wymieniają źródła z lat 1531-68 z przydomkami *Kmoch*, *Laska v. Laszczka*, *Pasek*, *Rupieć*, *Rycerz*, *Sowa*³⁾, *Wróbel* i bez przydomków, prócz znanych heraldykom⁴⁾ K. herbu *Dołęga*, byli K. innych herbów.

K. Sowy już w końcu XV w. dziedziczyli na K.⁵⁾.

K. Wróblowie idą od Ligowskich Wróblów (*Jastrzębców*? *Lubów*?) z pobliskiego parafjalnego Ligowa w pow. lipnoskim⁶⁾.

Niektórzy z tych K. Wróblów, dziedzice części w pobliskiej wsi Kamieniach Kotowych (par. tłuchowska) w połowie XVI w. pisali się *Kamięńskimi*⁷⁾, a natomiast niektórzy *Kamięńscy* (*Cholewowie*? *Dołęgowie*?) z Koziroga Starego — *Koziroskimi*⁸⁾. Stanisław K. herbu ? był w 1567 r. żupnikiem dobrzyńskim⁹⁾.

Kozirowscy herbu *Prawdziec* z Koziroga w ziemi michałowskiej patrz *Rokitnicy*.

¹⁾ Wyk. pob.

²⁾ Kozirog był wsią starożytną, która musiała istnieć już w XIV w. Mikołaj K. w 1417 r. świadczy przy akcie w Rypinie, na mocy którego Henryk z Radomina wianuje swoją żonę Dorotę z Wileczyna (Bobr. ziem. oblig. f. 18).

³⁾ Przydomku *Sowa* używają w XVI w. również *Wolęccy* z *Wolęcina* (par. kikolska pow. lipnoski).

⁴⁾ Paprocki.

⁵⁾ Część *Sowy* w K. Leśnym została skonfiskowana w 1497 r. za jego niestawiennictwo na wyprawę wojenną (Metr. Kor. XVI, 143). Oprócz *Sowy* wymienia *Metryka* koronna (1512 r.) *Stanisława* K. (l. c. XXV, 190).

⁶⁾ Por. *Ligowscy*.

⁷⁾ *Jakób* Koziroski *Wróbel* (1531-68) dziedziczył w pierw (1531-47) w K. Leśnym (Gr. bobr. I, 280, 1235 *Wyk. pob.*), następnie zaś (1564-8) w K. Rzecznym i Kamieniach, od których nazywano go *Kamięńskim* (Gr. bobr. II, 398, 399). Rodzony brat jego *Jan* Koziroski *Wróbel* (1546-68) posiadał części w K. Rzecznym i Jasieniach (Gr. bobr. I, 832, 833, 1118, 1119; II, 246, 398, 399, *Wyk. pob.*).

⁸⁾ *Piotr* (1531-4...) i *Andrzej* (1538-41) *Kamięńscy* siedzieli w K. Wielkim v. Starym v. Rzecznym. *Jan* (1538-65) i *Paweł* (1544-65) *Kamięńscy* figurują w wykazie poborowym 1565 r. jako *Kamięńscy*, a w wykazie poborowym 1564 r. jako *Kozirowscy* (*Wyk. pob.*).

⁹⁾ Gr. bobr. II, 65.

90. KRETKOWSCY herbu Dołęga¹⁾ z Kretkowa v. Kretkowów w *par. osieckiej pow. rypińskim* na granicy Prus Zachodnich (w drugiej połowie XVI w. już Kretki Wielkie i Małe), jedna z najznakomitszych rodzin senatorskich ziemi dobrzyńskiej.

Z możliwym rodem Kr. Dołęgów na Kretkach Wielkich nie mieli nic wspólnego rozmaici Kretkowscy z Kretkach Małych, ubodzy ziemianie, którzy dziedziczyli w 1531-67 r., na częściach w Kr. Małych, Nadrożu i Chlebowie, a należeli, jak się zdaje, do kilku rodzin. Z nich K. przydomku *Rosól i Rosolek*, gałąź Czachorowskich herbu Rogala z Czachorowa w pow. bielskim, byli jedni z Czachorowskimi-Ruskowskimi z Ruskowa (*par. sobowska pow. dobrzyński*) Czachorowskimi-Kochańskimi z Kochania (*par. mokowska pow. dobrzyński*)²⁾.

Szczegóły genealogiczne o K. Dołęgach podajemy w dopisku³⁾.

¹⁾ Paprocki Boniecki etc. Jan z Kretkowa z rodu Dołęgów, dziedzic m. Chodeza w pow. przedeckim, według Długosza uczestnik bitwy pod Grunwaldem, był w 1415 r. podczaszym, w 1434 r. podstolim dobrzyńskim, a w 1442 r. podstolim dobrzyńskim i starostą brzeskim (Rzyszcz. i Muezk. Kod. dypl. t. II Nr. Nr. 482 i 578. Metr. Kor. XXV, 286 Nr. 1829).

²⁾ Andrzej Rosól z Kretkowów v. Czachorowski († przed 1545 r.) z żony Elżbiety N., która powtórnie wyszła za mąż za Sebastjana, mieszczanina z Rypina, spłodził syna Piotra Kretkowskiego Rosolka (1546-65) z Kr. Małych (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 597, 610, 693, 816, 847, 923, 924, 1033). Bliskimi krewnymi Andrzeja i Piotra Kr. byli Mateusz (1541-6) i Jan (1540-67) Czachorowscy v. Kretkowscy, obydwaj z Kretkowów (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 42, 695, 791, 912, 923, 924, 931; II, 118) oraz Paweł Czachorowski z Kretkowów (1543-68), woźny ziemski pow. dobrzyńskiego (Gr. bobr. I, 4, 5, 9, 10, 25, 34, 35, 47, 77, 87, 117, 118, 124, 132, 133, 166, 167, 279, 316, 345, 377, 394, 396, 479, 485, 528, 554, 557, 573, 597, 659-662, 666, 667, 715, 756, 769, 791, 806, 846, 849, 861, 864, 875, 886, 887, 912, 962, 986, 988, 1002, 1004, 1071, 1075, 1080, 1084, 1102, 1120, 1153, 1191, 1231, 1234, 1254, 1264-1266, 1285, 1312, 1365; II, 118, 131, 157, 168, 196, 206, 235, 239, 240, 249, 273, 278, 284, 350-352, 375). Inny Piotr Kr. (1535-4) posiadał części w Kr. i Nadrożu, a wdowa po nim Anna (1564-5) częśćkę w Nadrożu. Andrzej Kr. (1564-7), zapewne syn Piotra i Anny, dziedziczył na zagrodzie w Kretkach Małych, oraz razem z braćmi niepodzielnie na zagrodzie w Nadrożu. Adam Kr. (1535-47) z Kr. i Chlebowa był prawdopodobnie ojcem Jakóba Kr. (1564-7), szlachcica zagrodowego z Chlebowa. Feliks Kr. staje w 1547 r. w grodzie bobrownickim (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 914, 1108, 1109, 1158-1160, 1323, 1328, 1356, 1357; II, 118-120, 151).

³⁾ Jan z Kretkowa (1415-42) na Chodziezu (p. w.) był podczaszym, a następnie podstolim ziemi dobrzyńskiej i starostą brzeskim. Janowi Kr., kanonikowi włocławskiemu, król Jan Olbracht skonfiskował w 1497 r. dobra Izbiicy w pow. przedeckim (Metr. Kor. XVI, 143). Katarzyna z Kretkowa (1496)

była za Sędziwojem z Czarnkowa, wojewodą kaliskim (ibid. XVII, 119). Marcin Kr. nie przyjął w 1504 r. zaofiarowanego mu podkomorstwa brzeskiego (ibid. XX, 192). Mikołaj z Kr. piastował w 1512 r. urząd kasztelana gostyńskiego (ibid. XXVI, 172). Szymon Kr. miał w 1547 r. sprawę z Wawrzyńcem Działowskim o 12 włók w Działowie w ziemi chełmińskiej (ibid. LXXIV a 160). Andrzej z Kretkowa v. Kretkowów (1457—nie żyje 1490), brat rodzony Wojciecha (1474), plebana w Izbiicy i współwłaściciela tych dóbr,—na Izbiicy, części Dzierzna i Płonno Małego w ziemi dobrzyńskiej, tenanturjusz Rogoźna w województwie poznańskim i innych dóbr. w pow. przedeckim i brzeskim, kasztelan brzeski (1457-74), następnie wojewoda inowrocławski (1476), z żony Katarzyny Odrowążanki ze Szprowy (1474) spłodził dwóch synów Mikołaja i Hieronima i córkę Barbarę (1509-12), żonę Bernarda z Ludbrańca, kasztelana brzeskiego, w 1509 r. już wdowę (Metr. Kor. XI, 336 i 476; XII, 108, 109, 180; XII, 81, 114, 190; XII, 177; XIV, 20; XIV, 361; XXIII, 487; XXVI, 172; LXXII, 160 Nr. 23277). Z nich Hieronim (1490—nie żyje 1507), tenanturjusz królewsczyzn na Kujawach, ożenił się z Katarzyną ze Śmigła, córką Wojciecha z Gowarczowa, kasztelana międzyrzeckiego, dziedziczką części dóbr gowarczowskich w pow. opoczyńskim, zamienionych przez nią po śmierci męża na dobra w pow. kościańskim (ibid. XIV, 361; XXII, 105, 225). Drugi syn wojewody Andrzeja—Mikołaj (1490—nie żyje 1520) z Kretkowa v. Kretkowów, na Izbiicy z wsiami, m. Chodczu z wsiami, czterech wsiami w pow. brzeskim i kowalskim, Kretkowie, Rusinowie, Płonno Wielkie, Płonno Małe i Dzierznie w pow. rypińskim, kasztelan brzeski (1498), wojewoda inowrocławski (1502), wreszcie wojewoda brzeski (1512) z żony Anny (1502-19) z Pampowa, córki Ambrożego wojewody sieradzkiego, starosty malborskiego, spłodził pięciu synów Sylwestra, Erazma, Grzegorza, Andrzeja i Mikołaja, tenanturjuszów różnych dóbr w województwie poznańskim i na Kujawach, a po śmierci ojca aż do 1530 r. i Rogoźna (ibid. XIV, 361; XVII, 366; XIX, 46 i 167; XX, 118 i 241; XXI, 201; XXIII, 487; XXIII, 702; XXIV, 497; XXV, 282; XXVI, 172 i 224; XXIX, 16; XXXI, 292; XXXIII, 198 Nr. 12058; XXXIV, 193 i 225; XXXV, 35 i 721; XXXVII, 171 i 108; XLV, 213 i 332; LXXII, 160 Nr. 23277). Najstarszy z synów wojewody Mikołaja—Sylwester (1520-50), kasztelan bydgoski (od 1550 r. na części Łowkowie posiadał różne tenuty królewsczyzn w pow. brzeskim i kowalskim (ibid. XXXV, 35 i 721; XXXVII, 83, 84, 108, 141, 171; XLV, 213 i 332; LVII, 321; LXII, 314; LXIV, 125; LXIV, 76; LXV, 11; LXXI, 4; LXXXVIII, 413). Drugi syn wojewody Mikołaja—Erazm (1520-49) z Kretkowa v. Kretkowów, na części Łowkowie oraz Rusinowie i Płonno w ziemi dobrzyńskiej, starosta pyzdrowski, kasztelan brzeski (1540), został w 1545 r. wojewoda brzeskim (ibid. LXIX, 294). We wszystkich jednak późniejszych zapiskach aż do 1550 r. włącznie z wyjątkiem jednej z 1547 r. (ibid. A 632) figuruje jako kasztelan brzeski. W 1552 r. był kasztelanem gnieźnieńskim. Widocznie więc wskutek niewiadomych nam powodów urzędu wojewodzińskiego nie objął (ibid. XXXV, 35 i 721; XXXVII, 83, 84, 108, 141, 171; XLV, 213 i 332; LXI, 233; LXII, 262 i 826; LXIV, 13; LXIX, 294; LXX, 389; LXXI, 49; LXXIII, 78, 81, 190; LXXIV, 141; LXXIV a, 28 i 357; A, 632; LXXVI, 48; LXXVIII, 388; LXXXIII, 21 i 449. Gr. bobr. I, 59, 69-73, 128-130, 139, 140, 158, 159, 294, 528, 895, 896, 950, 351. Bobr. ziem. oblig. f. 22 i 23). Trzeci syn wojewody Mikołaja—Grzegorz (1520-68) na Lubieńcu, części Łowkowie,

Krośniewic, Preszna, Pieleszek, oraz (1564-8) Kretkach Wielkich, Plonnem i częściami Płonka i Rętfin w ziemi dobrzyńskiej był w 1564-8 r. kasztelanem rypińskim (Metr. Kor. XXXV, 35, 721; XXXVII, 83, 84, 108, 141, 171, XLV, 213, 332; LIV, 444; LXXVIII, 64. Gr. bobr. II, 352. Wyk. pob.), Czwarty syn wojewody Mikołaja—Andrzej (1520-65) na części Łowkowie i Krośniewic dziedziczył również (1564-5) na Rusinowie w ziemi dobrzyńskiej (Metr. Kor. XXXV, 35 i 721; XXXVII, 83, 84, 108, 141, 171; XLV, 213, 332; LIV, 444. Wyk. pob.). O piątym synu wojewody Mikołaja — Mikołaju (1520-30), dzie dzieciu części Łowkowie, posiadamy w naszych źródłach dość skąpe wiadomości (Metr. Kor. XXXV, 35 i 721; XXXVII, 83, 84, 108, 141, 171; XLV, 213 i 332).

91. KREPSKY v. KREMPSCY herbu Nałęcz¹⁾ z Krępy v. Krempe niedaleko Wisły (*par. grochowska pow. dobrzyński*).

Wincenty z K. z rodu Nałęczów uczestniczył w 1434 r. w obiorze Jagiellończyka na tron przez szlachtę dobrzyńską²⁾. K. tego herbu podobno kwitnęli jeszcze w ziemi dobrzyńskiej w końcu XVI w., a następnie w ziemi ciechanowskiej³⁾. Źródła archiwalne, przez nas przejrane, wcale K. nie wymieniają.

¹⁾ Boniecki. Uruski. ²⁾ Rzyszc. i Mucz. Kod. dypl. t. II Nr. 578.

³⁾ Boniecki.

92. KROWICCY herbu Junosza¹⁾ z Krowiczyna Wielkiego v. Starego i Krowiczyna Małego v. Borowego v. Krowiczynka v. Krowiczynka Borowego (*par. zadusznicka pow. dobrzyński*).

Piastowali ziemskie urzędy już w drugiej połowie XV w.²⁾. Nie należeli do drobnej szlachty. Stanisław K. z K. Wielkiego i Krowiczynka, jeden z synów Piotra K. Francuza, burgrabiego i podstarościę grodzkiego bobrownickiego, wyciska w 1566 r. na kwiecie poborowym pieczęć własną z herbem Junosza bez liter³⁾.

Źródła z 1543-68 r. wymieniają 3 K.⁴⁾

¹⁾ Boniecki.

²⁾ Dobrogost z K. Wielkiego był w 1480 r. podkomorzym ziemi dobrzyńskiej (Bobr. ziem. oblig. f. 19).

³⁾ Arch. Kom. Sk. t. 59 Nr. 564.

⁴⁾ Piotr K. Francuz (1543 † 1544 lub 1545), dziedzic w K. Wielkim i Chalinie, burgrabia i podstarości grodzki bobrownicki, z żony Barbary N. (1544-6) spłodził dwóch synów Stanisława (1544-67) na częściach w K. Wielkim i Krowiczynku i Jana (1544-68), żonatego na częściach w Chalinie i Grochowsku Wielkim (Gr. bobr. I, 10, 32, 34, 39, 42, 90, 93, 95, 128, 133-135, 167, 168, 173, 175, 197, 209, 220, 221, 229, 237, 262, 430, 497, 551-554, 578, 579, 814, 866, 867, 1111; II, 11, 150, 157, 221, 222, 229, 239, 240, 269, 278, 294, 317, 335-337, 340, 335 v, 336 v. Wyk. pob.).

93. KSIĘSCY z parafjalnej wsi Księżego¹⁾ w pow. rypińskim, nabytej w 1356 r. wraz z Janowem, Świedziebną i Rokitnicą od Kazimierza W. przez Piotra z Brudzina²⁾, zapewne przodka K. herbu Pobóg, zamożna szlachta.

Ród najdawniejszych dziedziców K. Pobożan³⁾, z których Piotr, podczasy dobrzyński, brał udział w 1434 r. w obiorze Jagiellończyka na tron przez szlachtę dobrzyńską⁴⁾, jak się zdaje wygasł w pierwszej połowie XVI w.⁵⁾. Na Księżem za Jagielly, prócz K. herbu Pobóg, siedzieli K. herbu Ogończyk, prawdopodobnie jedni z Ogonami z sąsiedniej parafjalnej wsi Świedziebny. Piotra z K. herbu Ogończyk wymienia pod 1425 r. księga ziemska brzesko-kujawska⁶⁾.

Na schyłku pierwszej połowy XVI w. na K. dziedziczą już Galemscy v. Galimscy herbu Dołęga z Galemina v. Górzystego (par. lubowidzka pow. sierpski), gałęź możnego w Płockiem rodu, i Rokitnicy herbu Prawdzic⁷⁾ z sąsiedniej Rokitnicy (par. świedziebieńska), od których idą Koziroscy z pobliskiego Koziroga w ziemi michałowskiej⁸⁾. Obydwie te rodziny, t. j. Galemscy i Rokitnicy, od K. piwały się również Księżskimi⁹⁾.

¹⁾ W łacińskim tekście dokumentów Xienithe, Xzienthe, Ksenythe, Xianythe i t. p.

²⁾ Rzyszc. i Mucz. Kod. dypl. t. II Nr. 507. ³⁾ Boniecki.

⁴⁾ Rzyszc. i Mucz. Kod. dypl. t. II Nr. 578.

⁵⁾ Źródła z końca XV i początku XVI w. wymieniają Jana K., oraz Józefa, Piotra i Mikołaja K., trzech braci rodzonych. Z nich Jan K., którego część w K. została skonfiskowana w 1497 r. (Metr. Kor. XVI, 116), żonaty z Barbarą wdową po Saku (Szaku) z Sztembarka, nie żył już w roku 1526 (Metr. Kor. XXXIX, 764). O potomstwie jego mileczą źródła—widocznie go nie zostawił. Józef K. (1497 † 1515) na części K., Świedziebny, Zajezierza, w par. księskiej (Zajezierze w par. kikolskiej należało do Moszezeńskich), Sankowa (dzisiaj Szynkówko w par. świedziebieńskiej) etc. był bezdzietny (Gr. bobr. I, 1 i 2, Metr. Kor. XVII, 169; XXIII, 119 i 761; Monum. med. aevi t. III cz. I). Brat Józefa Piotr († na początku XVI w.), wojownik, dziedzic części K., zwanej »świedziebieńska«, nabytej od Katarzyny, córki Mikołaja ze Świedziebny, a żony Przybysława z Krzywosądzki, miał syna Mikołaja na części Sankowa i Zajezierza, zmarłego bezpotomnie w pierwszej połowie XVI w. (l. c. Gr. bobr. I. 1322-1331). Trzeci brat Mikołaj K. na części K. i Sankowie († na początku XVI w.), spłodził córkę Annę Galemską (1520 † 1544), po ojcu, stryju Józefie i bracie stryjeczno-rodzonym Mikołaju, na których, jak się zdaje wygasł ród K. Pobożan po mieczu, dziedziczkę Sankowa oraz części K., Świedziebny i Zajezierza (l. c. Gr. bobr. I, 1 i 2. Metr. Kor. XXIII, 761).

⁶⁾ Ziem. brz. kujaw. IV, 426. ⁷⁾ Paprocki. ⁸⁾ Por. Rokitnicy.

⁹⁾ Andrzej Galemski z Galemina herbu Dołęga (1520 † 1564 lub 1565) na Galeminie v. Górzystem i części K., dożyłotnik na części Rokitnicy, żo-

naty z Anną Księżką (p. w.) i synowie jego Jerzy (1543-7), Adam (1543-67) i Krzysztof (1543-68), dworzanin Stanisława Kiszki, wojewody witebskiego, Galemsey z K. Świedziebny (Gr. bobr. I, 1, 2, 10-20, 27, 28, 43, 44, 52-57, 85-87, 128-130, 179, 251, 255, 256, 268, 415, 495-498, 605, 689, 690, 831, 832, 844, 845, 849, 850, 1249, 1250, 1322-1331, 1326; II, 120, 211, 212, 379, 388. Wyk. pob. Monum. med. aevi XVIII t. III cz. I). Figuruja w niektórych zapiskach sądowych z 1546-7 r., jako Księżcy z Galemina (Gr. bobr. I, 255, 256, 831, 832, 849, 850, 1033-1036, 1326). Żona Andrzeja Galemskiego Anna sprzedała część »świedziebieńską« w K. otrzymaną w sukcesji, Szymonowi Łochockiemu, ten ostatni zaś odprzedał tę część około 1526 r. Janowi Rokitnickiemu herbu Prawdzic (Paprocki), dziedzicowi części Rokitnicy, Zajezierza i Świedziebny (Gr. bobr. I, 1322-1231. Monum. med. aevi XVIII t. III cz. I). Ten Jan Rokitnicki (1520 zmarł pomiędzy 1526 i 1543 r.) pisał się z Księżego (Metr. Kor. XXXIX, 739. Gr. bobr. I, 179, 497, 498). Synowie jego Leonard (1543-7), Piotr (1543-7) i Jerzy (1543 † 1566) Rokitnicy po ojcu dziedzicili części Rokitnicy, Księżego, Świedziebny i Zajezierza (Gr. bobr. I, 1, 2, 10-20, 27, 28, 43, 44, 52-57, 85-87, 128-130, 179, 251, 255, 256, 268, 495-498, 689, 690, 831, 832, 844, 845, 849, 850, 1033-1036, 1249, 1250, 1322-1331; II, 107, 108, 244) pisali się również Księżkami (Gr. bobr. I, 1, 2, 56, 689, 690, 849, 850).

94. KUKOWSCY z K u k o w a (Kokowa, Kokowy) w *par. ligowskiej pow. lipnoskim*, drobna szlachta przeważnie zagrodowa, licznie rozrodzona¹⁾. Niektórzy z nich używają przydomków *Bielas*²⁾, *Drozd*, *Kośmider*, *Pajączek* i *Wiek* czy też *Wielk*.

Znani heraldykom K. herbu *Jastrzębiec*³⁾ wraz z *Wolęciami* tego samego herbu z *Wolęcina* (*par. kikolska pow. lipnoski*), pochodzą od Pawła Czarnomińskiego z Czarnomina w pow. bielskim, notorycznego gniazda *Jastrzębców*⁴⁾, któremu nadane zostały w 1497 r. różne skonfiskowane dobra, a wśród nich w ziemi dobrzyńskiej część K. Andrzeja K., oraz części w *Wolęciniu* Wita *Wolęckiego*, Stanisława *Wolęckiego* i Stanisława *Brodzińskiego*⁵⁾.

Prócz K. *Jastrzębców*, na K. w XVI w. dziedziczą inne rodziny, z których dość rozrodzeni byli K., herbu *własnego*. Członkowie tej rodziny *Mikołaj*, *Wojciech Pajączek*, *Wojciech Bielas* i *Maciej Wiek* (w kilku zapiskach *Wielk*) K. z K. używają w 1565 r. pieczęci własnej dość liczej roboty z literami J. B., wyobrażającej

¹⁾ Źródła z lat 1531-68 wymieniają kilkunastu K.

²⁾ Przewisko *Bielas* (od koloru włosów lub cery twarzy) spotykamy również u *Wolęckich* i *Paprockich* z *Paprotek* (*par. sierpska*).

³⁾ *Paprocki Her. Ryc. Pol. str. 186*. Pieczęć z 1565 r. Jana K. (*Arch. Kom. Sk. t. 57 Nr. 543*), zapewne *Jastrzębca*, jest zupełnie zniszczona.

⁴⁾ *Boniecki. Rpis Wittyga.* ⁵⁾ *Metr. Kor. XVI, 106*.

ostrogę, a w pośrodku niej krzyż⁶⁾. Ponieważ herb ten figuruje aż na czterech kwitach poborowych K. w rozmaitych odmianach, przeto, pomimo cudzych inicjałów za klejnot rodziny K. uznać go należy.

K. *Drozdowie* i *Bęklewscy Drozdowie* z *Bęklewa* (*par. mokowska pow. dobrzyński*), którzy już w końcu XV w. używali przydomku *Drozd*⁷⁾, idą zapewne od *Drozdowskich* herbu *Pobóg* z *Drozdowa Kościelnego* w pow. płońskim⁸⁾.

Kukowskimi pisali się też w pierwszej połowie XVI w. *Żórawscy* herbu *Ogończyk* z *Żórawina* w pow. sierpskim zastawnicy czy też dzierżawcy części w K., jedni z *Żórawskimi-Rzuchowskiemi* z *Rzuchowa* (*par. wierzbicka pow. lipnoski*)⁹⁾.

⁶⁾ *Arch. Kom. Sk. t. 57 Nr. 542, 571, 585, 588*. *Mikołaj* (1564-5), *Wojciech Pajączek* (1531-65), *Wojciech Bielas* (1535-65) ojciec *Stanisława* (1546-7), imposesjonata i gołoty, i *Maciej Wiek v. Wielk* (1535-65) K. dziedziczyli na częściach K. (*Wyk. pob. Gr. bobr. I, 824, 920, 985, 1014, 1053*. Najwyraźniejsza jest pieczęć *Macieja K. Wiek* (*Arch. Kom. Sk. t. 57. Nr. 585*).

⁷⁾ *Metr. Kor. XVI, 198*.

⁸⁾ *Rpis Wittyga. Wojciech* (1545), *Jan* (1535 † 47), ojciec *Urbana* (1547), *Bartłomiej* (1544-5) i *Piotr* (1545-65) K. *Drozdowie* posiadali części w K. (*Wyk. pob. Gr. bobr. I, 331, 413, 634, 635, 642, 710, 1015, 1037, 1038, 1053, 1061-1063, 1188*). Pieczęć z 1565 r. *Piotra K. Drozda* (*Arch. Kom. Sk. t. 57 Nr. 576*) jest zupełnie zniszczona. Por. *Bęklewscy*.

⁹⁾ *Wojciech Żórawski v. Kukowski* z synami siedzi w 154... r. na zagrodzie w *Ośniałowie*, a w 1543-7 r., będąc podwoźnym ziemskim pow. lipnoskiego, posiada część K. Ten *Wojciech* był rodzonym bratem *Małgorzaty Żórawskiej* († przed 1543), żony *Mateusza Cegiełki* z *Chlebowa*, i *Grzegorza*, *Wencysława* i *Mikołaja Żórawskich v. Kukowskich* z *Żórawina* i *Kukowa* (*Gr. bobr. I, 377, 572, 573, 579, 581, 595, 598, 609, 634, 679, 787, 788, 884, 894, 902, 910, 924, 935, 957, 980, 988, 994, 1015, 1017, 1057, 1061, 1071, 1101, 1115, 1116, 1152, 1228, 1300, 1306*, *Wyk. pob.*). Z nich *Mikołaj* wraz z *Szymonem Żórawskim* z *Żórawina* w 1565 r. pieczętuje się *Ogończykiem* (*Arch. Kom. Sk. t. 57 Nr. 1137 i 164*). *Stanisław Żórawski v. Rzuchowski* z *Rzuchowa* (1531-4... † przed 1547) spłodził dwóch synów *Jana* (1547-67) *Żórawskiego v. Rzuchowskiego*, woźnego ziemskiego pow. lipnoskiego, i *Ambrożego* (1547) *Rzuchowskiego* z *Rzuchowa* oraz córką *Annę Białoskórką* (1547) z *Golubia* (*Wyk. pob. Gr. bobr. I, 1233, 1272; II, 89-91, 194, 196*).

95. KULIŃSCY herbu *Ogończyk*¹⁾ z *Kulina* (*par. szpitalska pow. dobrzyński*) niedaleko *Wisły* naprzeciwko *Włocławka*.

Dobra Florjana w K., skonfiskowane w 1497 r. nadane zostały *Andrzejowi* z *Lubienia*, wojewodzie *brzeskiemu*²⁾. Odtąd *głucho*

¹⁾ *Wittyg. Nieznana szlachta. U Bonieckiego mylnie herbu Odrowąż*.

²⁾ *Metr. Kor. XVI, 86*.

w ziemi dobrzyńskiej o K., którzy za Batorego spadli do szeregów mieszczaństwa³⁾.

K. na schyłku panowania Zygmunta Starego należy już do Sulimów Chodowskich.

³⁾ Boniecki.

L.

96. LASOCCY herbu Dołęga z Lasotek v. Lasotki pod Dobrzyniem (*par. rokicka pow. dobrzyński*), zwanej w połowie XVI w. również i Lasocinem, jedna z najznakomitszych rodzin dobrzyńskich, według tradycji jedni z L. z Lasocina w ziemi wyszogrodzkiej¹⁾.

Jan z L. z rodu Dołęgów, skarbnik ziemi dobrzyńskiej, uczestniczył w 1434 r. w obiorze Jagiellończyka na tron przez szlachtę dobrzyńską²⁾. W 1441 r. był wojskim dobrzyńskim, a Jerzy z L. chorążym większym³⁾. Książd Tomasz L. z Glewa (1564-6) wyciska w 1565-6 r. na kwitach poborowych swój herb Dołęgę⁴⁾.

Genealogiczne szczegóły o L. podajemy w dopisku⁵⁾, zaznaczając z góry, że niedostateczność posiadanych źródeł i powtarzające się imiona mogą być źródłem nader wielu poważnych pomyłek.

¹⁾ Boniecki. ²⁾ Rzyszcz i Mucz. Kod. dypl. t. II Nr. 578.

³⁾ Roczn. Tow. her. t. II str. 91, 102.

⁴⁾ Arch. Kom. Sk. t. 58 Nr. 412 i t. 59 Nr. 504, 525. W 1565 r. Ks. Tomasz opłaca podatek tylko z dziedzicznego Glewa, tudzież z trzech wsi Bachorzewa, Strachonia i Zbyszewa, prawdopodobnie trzymany w zastawie od Wincentego Żelskiego, kasztelana dobrzyńskiego.

⁵⁾ Michał z L. vel z Lasocina (1427-69; nie żyje 1474), brat rodzony Mikołaja (1441 † 1450), biskupa kujawskiego, kolejno skarbnik (1427) i podkomorzy (1452-55?) ziemi dobrzyńskiej, podkomorzy łączycki (1455-6), marszałek dworu królewskiego (1451?-1469) starosta łączycki (1452-69), tenantariusz Szreму i innych królewskich, żonaty z Dorotą z Brzezina (1496) na Brzezina w pow. łączyckim i Głębokiej (Ziem. łącz. t. 8 f. 312, 357. Boniecki. Metr. Kor. X, 97, 112; XI, 66, 67, 387, 414, 425, 426; XII, 175; XVII, 152; XVII, 121; XXIII, 196 Nr. 12058; XLV, 302 Nr. 15800; LXXIV Nr. 23091, Roczn. her. t. II str. 96) był protoplastą linii L. na Brzezina. Dwóch jego synów Jana (1475-1523) L. z L. na Radzima, kanonika łączyckiego i scholastyka gnieźnieńskiego, następnie człowieka świeckiego tenantariusza Szremu i Ostrzeszowa i Stanisława (1498 — nie żyje 1534) jednego z największych magnatów ówczesnych, podkomorzego poznańskiego i wojskiego nurskiego, na Brzezina z przyległościami, Szczawinie Wielkim i Małym w pow. gostyńskim, Melsztynie z przyległościami w pow. wiślickim, pilźnieńskim, i innych dobrach w pow. łączyckim, gostyńskim, proszowskim i bieckim, tenantariusza Szremu w województwie poznańskim i innych królewskich w pow.

łączyckim, żonatego z Zofją Szydłowiecką, córką Jakóba, kasztelana sandomierskiego, podskarbiego koronnego, oraz potomstwo tego Stanisława, wymieniają niezliczone zapiski metryki koronnej. Jako curiosum zaznaczyć muszę, że jeden z synów tego Stanisława niewątpliwie Dołęgi, i Szydłowieckiej jeśli się nie mylę również Stanisław podkomorzy łączycki, dziedzic olbrzymich dóbr w łączyckim, na początku panowania Zygmunta Augusta pieczętuje się na licznych kwitach przez siebie podpisanych Nałęczem z własnymi literami. Nr. Nr. kwitów poborowych i tomów Archiwum b. Komisji Skarbu, w których znalazłem te kwity, zacytować nie mogę, ponieważ wiele notatek heraldycznych wraz z częścią mej biblioteczki skradziono mi w czasie wojny, a kwerenda w archiwum wymagałaby sporo czasu. Piotr z L. (1497-1501), którego dobra L. Głewo i Chalini uległy konfiskacie w 1497 r. następnie cofniętej, był w 1501 r. podkomorzym ziemi dobrzyńskiej (Metr. Kor. XVI, 86; XII, 248). N. Lasocki (Piotr podkomorzy²⁾), nieżyjący w 1521 r., na L., Głewie, Głowczynie, Wylazłowie, Wichowie, Popowie (wieś starożytna, obecnie w par. bądkowskiej) i połowie Chalini w ziemi dobrzyńskiej, Piwoninie i Siedzowie w pow. czer skim, z żony Katarzyny Smólskiej, dziedziczki Smólska i Nowejści w pow. brzeskim, spłodził czworo dzieci: Jana, Jerzego, Małgorzatę i Elżbietę (Bobr. ekstr. i tar. t. I f. 1 i 2). Z nich Jerzy młodszy (1521-3) dziedziczył na Wichowie, Popowie, większej części L., połowie Chalini oraz części Piwonina i Siedzowa (l. c. Metr. Kor. XXXVII, 446). Jan starszy (1511-54) z L. vel z Lasocina vel z Glewa na części L., Głewie, Głowczynie, Wylazłowie, częściach Piwonina i Siedzowa, zastawny posiadacz Płońska (od 1526 r.) tenantariusz Czarnocie w pow. radziejowskim, żonaty z Anną Bartnicką (1511-18), córką Tomasza, kasztelana plockiego, dziedziczką różnych dóbr w ziemi plockiej, był wojskim nurskim (1535), a następnie od 1545 r. podkomorzym ziemi dobrzyńskiej (Metr. Kor. XXV, 280; XXVI, 51; XXX, 231; XXXV, 653 i 740; XXXVII, 385; XXXVIII, 697; XXXIX, 132, 654, 733; LIV, 446; LV, 233; LXI, 233; LXIX, 109; LXXXIII, 484. Gr. bobr. I, 25, 93-95, 116, 233, 234, 301, 302, 304, 309, 318, 406, 407, 471, 472, 500-502, 528, 529, 696, 739, 740, 1041, 1042, 1176, 1255). Miał synów Macieja (Gr. bobr. 1547 r. t. str. 1365) i Michała (1547-68), dziedzica na L. i Wichowie (Gr. bobr. I, 1307-1311, 1314-1322; II, 1, 2, 15, 16, 340-342, 371, 375, 376, 399, 400. Wyk. pob.). Ks. Tomasz L. (1549-67) na Głewie, wprzód (do 1550 r.) cześnik dobrzyński (Metr. Kor. LXXVI, 298; LXXVIII, 34. Wyk. pob. Gr. bobr. II, 252-260, 270-272) i Piotr L. po rodzonym bracie Tomaszu (od 1550 r.) do czasu swej rezygnacji (1564) cześnik dobrzyński (Metr. Kor. LXXVIII, 34; XCIX, 99) oraz Jan L. (1564-7) na większej części Głowczyna (Wyk. pob. Gr. bobr. II, 107, 108, 171, 172, 182, 188 278), zapewne byli również synami podkomorzego Jana.

97. LESCY herbu Radwan^(?) z Leska v. Lesków (*par. bobrownicka pow. dobrzyński*).

Boniecki sądzi, że ród L. herbu Dołęga, za czasów Paprockiego osiadły na Mazowszu, wyszedł z Lesków w ziemi dobrzyńskiej. Zdaje się jednak, że tak nie jest. Wszyscy L., którzy w drugiej połowie XVI w. dziedziczyli na L. w ziemi dobrzyńskiej, mianowicie Mateusz, syn Jakóba, oraz Jan i Jakób, synowie Mikołaja uży-